

PABLONĒAN ROMANU 'ICĒ UNICAMA BUANMIA QUIRICA

**Romanu 'icĕ axa Jesucristomi catamĕcĕ
unicama Pablonĕn quirica buánmia**

1 ¹Ēx cana Pablo 'ain, an Jesucristo quiásabi oquin aín bana uni ñuixuncĕ. Usa 'ixun cana mitsu quirica buánmin. Nucĕn Papa Diosanbi ca Jesucristomi catamĕquin ainan 'inux iĕnnun unicama aín bana ñuixunun 'ĕ caísacĕxa.

²Nucĕn Papa Diosan ca ainan 'inux iĕti bana an sinánmicĕxun aín bana uni ñuixuncĕ unicama bĕráma cuĕñĕomia-cĕxa. ³A cuĕñĕomia banax ca aín Bĕhichĕ, Nucĕn 'Ibu Jesucristo ñui quicĕ 'icĕn. Aín 'unan papa ax ca Davidnĕn rĕbúnqui 'iacĕxa. ⁴Usa 'icĕbi ca bamatancĕx baísquicĕ cupía, Nucĕn Papa Diosan Bĕru Ñunshin Upitan 'amicĕxun unin 'unánti 'icĕn, Nucĕn 'Ibu Jesucristo ax ca Nucĕn Papa Diosan Bĕhichĕ 'ianan asaríbi upí 'aish cushiira 'icĕ quixun. ⁵Jesucristo cupí ca Nucĕn Papa Diosan nuibaquin nun nu uni aín bana ñuixunun mĕñfocĕxa, camabi menua an Nucĕn 'Ibu Jesucristomi catamĕquin an cacĕsabi oquin 'acĕ unicama 'inun. ⁶Mitsúxribi camina Nucĕn Papa Diosan Jesucristonan 'inun caíscĕ 'ain.

⁷Ēñĕ quirica cana cuĕñĕoxunin, Roma ĕmanuaxmi Nucĕn Papa Diosan nuibaquin ainan 'inun caíscĕ 'aish ax cuĕñĕĕsabi oi 'icĕ, micamaishi. Nucĕn

Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn nuibaquin 'aquincĕxmi chuámarua bucucantí cana cuĕĕnin.

Romanu cuantia Pablonĕn sinan

⁸Ēsoquin pain cana mitsu cain, mitsu camina asĕrabi Jesucristomi catamĕti quixun camabi menu 'icĕ unicaman chanioia cuaquin, cana 'ĕxribi Jesucristonan 'ixun Nucĕn Papa Dios —asábi ca —quixun caquin a rabin. ⁹Ēn cana Nucĕn Papa Dios cuĕñĕĕsabi oquin chiquishquinma aín Bĕhichĕ ñuiquin unicama bana ñuixunin. An ca 'unania, 'ĕn cana abĕ banaquin nĕtĕ camabi mitsu ñucáxunin. ¹⁰Mitsu ñucáxuanan cana a ñucatin, bĕráma cuainsa taníbi cuancĕma cupí, bĕrí mitsu isi cuanuan 'ĕ 'aquinun. ¹¹Mitsúxmi asĕrabiira Jesucristomi cushicĕ 'inun 'aquinun cana mitsu isi cuainsa tanin. ¹²Ēx Jesucristomi cushicĕ 'ixun 'aquincĕxmi mitsúxribi ami cushicĕ 'ain mitsubĕ cushionani cuĕñĕmiananux cana mitsu isi cuainsa tanin.

¹³Ēn xucĕantu, cuainsa taníbi cana cuancĕma 'ain. 'Itsai cana mitsu isi cuainsa tan quixunmi 'unánti cana cuĕĕnin. Mitsúxmi Jesucristomi catamĕnun, bĕtsi menu 'icĕ unicama 'aquincĕsaribi oquin mitsu 'aquini cuainsa cana tan. ¹⁴Raĕĕcĕ 'imainun raĕĕcĕma unicama, 'imainun an quirica 'unáncĕ 'imainun an quirica 'unáncĕma

unicama, a unicamanbi Jesucristo ñui quicë bana 'unánun cana an cacësabi oquin 'ën aín bana ñuixunin. ¹⁵Usa 'aish cana 'ëx, Roma ëmanu 'icë mitsuribi anun Jesucristomi catamëti Nucën Papa Diosnan 'iti bana ñuixuinsa tanin.

Uisai cara Jesucristomi catamëti 'icë quicë bana 'icë quixun Pablonën ñuia

¹⁶Ëx cana ënë bana unicama ñuixuni rabiniman. Axa a bana quicësabi oi Jesucristomi catamëcë uni a ca Nucën Papa Diosan aín cushínbi ainan 'inun iémia. Judíos unicama pain ñuixuntancë xun cana judíosma unicamaribi a bana ñuixunin. ¹⁷A bana 'unáncë 'ixúinshi cananuna 'unanin, uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan ainan 'inun nu iémia quixun. Nun 'ucha tërënun Jesucristomi catamëtiashi ca ainan 'inun nu iémia. Usai ami catamëcë cupíshi cananuna Nucën Papa Diosnan 'iti 'ain. Usai ca 'iti 'icë quiax ca aín bana cuëñëo ësai quia: “Ui unicama cara Nucën Papa Diosan upí isia, ax ca asérabí ami catamëti tsóti 'icën”.

Unicaman Nucën Papa Dios 'unánma bana

¹⁸Cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan ca an aín bana quicësabi oquin 'aisama tancë 'ixun bëtsi uniribi ami sinánxma 'inun quixun paráncë unicama, a uisa cara oti 'icë usoquin castícantí 'icë quixun. ¹⁹Usa unicamax ca an unio ñucama isquinshi uisaira cara Nucën Papa Dios 'icë quixun 'unántisa 'aíshbí ami sinanima. ²⁰Isquinmabi ca unin Nucën Papa Dios 'unánti 'icën, an unio ñucama isquin. Usa 'ain ca an camabi ñu unio cupí, unin Nucën Papa Dios, ax ca asérabí Dios 'icë quixun 'unánan ax ca nëtétimoi usabi cushiira 'icë quixun 'unántisa 'aíshbí ami sináncëma 'icën. Usa 'aish ca,

'unáncëma 'aish cana ami sináncëma 'ain, a unicamax quitima 'icën. ²¹A unicaman, ui cara Nucën Papa Dios 'icë quixun 'unánquinbi ca a sinánquin, —mix camina Nucën Papa Dios 'ai —quixun caiman. Nucën Papa Diosan ñu 'axuncëxunbi ca a unicaman —camina nu ñu 'axuan, ca asábi 'icë —quixun rabiquin cacëma 'icën. Caquinma atun sináncësa oquinshi 'acë ñuishi 'acë 'ixun ca 'atima ñuishi 'ai sinánñuma unisa 'icanxa. ²²—Ëx cana sinánñu 'ai —quicë 'aíshbí ca sinánñu-masa 'icën. ²³Usa 'ixun ca Nucën Papa Dios, ax cushiira 'aish bamatimoi tsócë, a rabiquinma ami manúanan axa bamati 'aínbi uni iscësa oquin ñu unionan ñuina pëchíñu 'imainun axa men nírícë ñuina, axa men nicë ñuina, acama iscësa oquin —ax ca nun dios 'icë —quiquin a rabinuxun unioia.

²⁴Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan atúxa upí 'iti 'aquinti ënan a unicaman aín cuëñcësabi oquin ñu 'atima 'anun ëanxa. Usaquian Nucën Papa Diosan ëncëxun ca atúnbi a 'ai rabínquinma 'atima ñuira 'axa. ²⁵Usa ñu 'aquin ca Nucën Papa Diosan bana cuaquinma, unin cëmëquin ñuicë banaishi sinánxa. Nucën Papa Dios, an camabi ñu unio, a rabiquinma ca an unio ñuishi rabiaxa. Nucën Papa Dios ax ca xëñibua 'aínbi aira unin rabiçë 'iti 'icën.

²⁶Atúxa usa 'icë ca Nucën Papa Diosan atúnan cuëñcësabi oi 'iquian ñu 'atima 'anun ëanxa. Xanúxribi ca bënëñu 'iisama tani bëbúxmabi bëtsi xanubë 'ia. ²⁷Usaribiti ca nucë bënë uníxribi xanuñu 'iisama tani, xanúxmabi bëtsi unibë ñunshini 'ia. Usai 'iquin ca uni itsi rabínmia. Usai 'i ca asérabí nucë bënë unin 'acësa oquin sinánima axbi 'uchai Nucën Papa Diosmi sinántisama tania.

²⁸Usa unicama ca ami sinántisama tania Nucën Papa Diosan aín sinan

upíma 'ixun 'atima ñuira 'anun quixun éanxa. ²⁹Usa 'ixun ca uisa ñucamax cara 'atima 'icë acama 'aia, bëtsi uni 'atimonan, ainanmabi uni itsin ñu biisa tanan, aín xanuma 'aínbi xanubë 'ianan, xanúxmabi bëtsi unibë 'ianan, bëtsi uni 'icësamaira oi ñuñu 'iisa tania. 'Ianan ca uni 'aisa tanan, bëtsibë cuëbicanánan, uni itsi paránan, uni itsimi 'atimati banaia. Usa 'aish ca a unicamax 'aisamairai banai uni itsimi manania. ³⁰Usai 'i ca uni itsi ñui cëmëanan ami sinanima Nucën Papa Diosmi manutia. Usai 'iquin uni itsi —'aisama ca —quixun ñuianan ca abi rabiacati cërúanan raíri unimi nëtëtima 'esënanan aín tita aín papan bana cuaisama tania. ³¹Usa 'aish ca sinánñuma 'ianan, aín quicësabi oquin ñu 'acëma 'ianan uni itsi nuibacëma 'ianan abë nishananxbi uni itsibë mënfonainsama tanan 'aquinsa 'icëbi uni 'aquinima. ³²Atun ca 'unania, Nucën Papa Diosan mëníosabi oi ca usa unicama ainanma 'aish xëñibua 'aínbi abë 'itima 'icë quixun. Usaía Nucën Papa Dios quia a 'unánxunbi ca usa ñu 'aia. Atúinshi 'aíma ca uni itsínribia usaribi oquin 'aia isti cuëñia.

Unin sináncama

Nucën Papa Diosan 'unáncë

2 ¹Mitsúnmi uni itsi 'uchocëbëtanbi ca uni raírinën 'unánti 'icën, mitsun camina usa ñu 'ati ca 'ucha 'icë quixun 'unanin. Usa 'ain camina minribi usa ñu 'atancëx —'unánxunma cana 'a —quitima 'ain. ²Cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan ca uni aín 'ucha cupí uisa cara oti 'icë usoquin 'aquinbi, upí oquin sinánquin an mëníosabi oquin 'aia quixun. ³¿Bëtsi unimi, an ca ñu 'aisama 'aia quia manánquinbi minribi usaribi oquin ñu 'acëbi ca Nucën Papa Diosan a unishi 'uchonan mi 'uchotima

'icë quixun caramina sinanin? Usama ca. ⁴Camina 'unánti 'ain, Nucën Papa Diosan ca mi nuibaíranan, mi 'atima ñu 'acë 'icëbi 'atimoquinma mix sinanati ami sinánun cainia. ¿Axa usa 'aínbi caramina min 'atima ñu 'acë ëni ami sinántisama tanin? ⁵Usa 'aínbi camina min sinan 'aisama 'aish sinanaisama tan. Usai 'iquin camina ënquinma camabi nëtën 'atima ñuishi sinánquin usaquin 'ain. A cupí camina anúan Nucën Papa Diosan 'uchañu unicama aín 'ucha cupí castífcanti, a nëtën 'aisamaira oquin castífcancë 'inuxun 'ain. ⁶A nëtën ca Nucën Papa Diosan camabi uni uisaquin cara oti 'icë quixun isti 'icën, atun ñu 'acësabi oquin. ⁷Axa —Nucën Papa Diosan ca 'ë upí isquin abë nëtëtimoí tsónun 'imiti 'icë —qui cuëncë uni, an ca ënquinma Nucën Papa Dios cuëncë sabi oquin ñu 'aia. Usoquin an 'acë uni a ca Nucën Papa Diosan xëñibua 'aínbi abë 'inun 'imia. ⁸Usaquin 'imianan ca uicamax cara ami sinántisama tanan aín bana quicësabi oquin 'aisama tanquin, atux cuëncësa oquinshi ñu 'atima 'aia, a unicama Nucën Papa Diosan ami nishquin castífcanti 'icën. ⁹An castífcancë 'aish ca an ñu 'aisama 'acë unicama aín 'ucha cupí, Nucën Papa Diosbë xëñibua 'aínbi 'íma 'aisamairai tëmëratí 'icën. Judíos unibunëxëshia tëmëratí 'aínbi ca judíosma unibunëxribi aín 'ucha cupí tëmëratí 'icën. ¹⁰Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan an ainan 'ixun ax cuëncë sabi oquin 'acë unicama a uisa ñu cara 'icëbëbi bënëtima chuámarua 'inun 'imianan, abë aín nëtënu 'inun 'imiti 'icën. Judíos unibu 'imainun judíosma uniburibi ca an usaquin 'imiti 'icën. ¹¹An ca judíos unisaribi judíosma unicamaribi isia.

¹²An Nucën Papa Diosan bana Moisés-nën cuëñëo, a 'unáncëma 'ixun ñu 'atima 'acë unicamax ca atun 'ucha

cupíbi ainanma 'aish Nucèn Papa Diosbë 'itima 'icèn. 'Imainun ca an Nucèn Papa Diosan bana Moisésnën cuëñëo 'unánquinbi a bana quicësabi oquin 'aquinma ñu 'atima 'acë unicama atux ca aín 'ucha cupí, a bana quiásabi oquin Nucèn Papa Diosan 'uchoçë 'iti 'icèn. ¹³Aín bana 'unánquinbi a bana quicësabi oquin 'acëma uni a ca Nucèn Papa Diosan upí isima. Usa 'aínbi ca an a bana 'unánquin ax quicësabi oquin 'acë unicama a cuni Nucèn Papa Diosan upí 'icë isia. ¹⁴Usa 'ain ca judíosma unin Nucèn Papa Diosan bana Moisésnën cuëñëo 'unánquinmabi atúnbi sinánquin a bana quicësabi oquin 'acë 'ixun, uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icë, uisa ñu 'ati cara upí 'icë quixun 'unania. ^{15,16}Usoquin upí ñu 'aia isquin ca uni itsin 'unánti 'icèn, a unicaman ca aséabi aín nuitu mëu 'unania, uisa ñu 'ati cara asábi 'icë 'unánan uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icë quixun. Anúan Nucèn Papa Diosan camabi uni isti nētēn ca a unicaman aín nuitu mëúbi 'unánti 'icèn, Nucèn Papa Diosan cara 'ë upí isti 'icë, cara 'ë upíma isti 'icë quixun. A nētēn ca Nucèn Papa Diosan camabi uni uisa ñu cara 'axa quixun 'unánan uisa ñu cara unéxun aín nuitu mëúbi sinánxa, a camabi 'unánquin, uisa cara oti 'icë usoquin 'anun Jesucristo 'amiti 'icèn, 'ën unicama ñuixuncësabi oquin.

Moisésnën cuëñëo bana 'unánquinbia judíos unicaman 'acëma ñuicë bana

¹⁷Usa 'aínbi camina —'ëx cana judío uni 'ai —quianan —usaía judíos unicama 'inun Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë 'aish cana Nucèn Papa Diosan iscëx upí 'ai quianan —judíosma unicamama, nuishi ca Nucèn Papa Diosan ainan 'inun caísacëxa —quixun sinani rabiacatin. ¹⁸Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë 'ixun camina uisa oquin

unin ñu 'ati cara Nucèn Papa Dios cuëñia quixun 'unánan a banaxa quicësabi oquin 'aquin ca unin upí ñu 'aia quixun 'unanin. ¹⁹Usa 'aish camina, 'ën cana an Nucèn Papa Diosan bana 'unáncëma unicama bëxuñusa 'aísha bëanquibucënu nicësa 'icëbi a bana 'unánmiti 'ai quin. ²⁰Moisésnën cuëñëo bana ca uisai cara judíos uni 'iti 'icë quiax aséabi quía. A bana 'unani camina quin, 'ën cana an ëñë ñucama 'unáncëma unicaman upí oquin cuanun 'unánmiti 'ain. ²¹¿Mitsun Nucèn Papa Diosan bana 'unánquin uni itsi 'unánmicë 'ixunbi caramina uisa cupí a bana quicësabi oquin 'aiman? ¿Mitsun, unin ca uni itsin ñu mëcamatima 'icë quixun caquinbi caramina uisa cupí mitsúnribi ñu mëcamatin? ²²¿Mitsux, aín xanuma 'ain ca uni itsin xanubë uni 'itima 'icë quíbi caramina uisa cupí mitsúxribi min xanuma 'aínbi uni itsin xanubë 'in? ¿Diosma 'icëbi ax isa dios 'icë quixun unin cacë, a rabiti ca 'aisama 'icë quixunbi caramina uisa cupí anuxun usa ñu rabiti xubunu atsíntancëxun anu 'icë ñu mëcamatin? ²³Mitsux —'ën Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë 'aish cana Nucèn Papa Diosan iscëx upí 'ai —quixun sináncë 'ixunbi a bana quicësabi oquin 'acëma 'ain ca uni itsin mitsun 'aia isquin sinánti 'icèn, —Nucèn Papa Diosan unix usai 'icë 'ain cana aín uni 'iisama tani —quixun. ²⁴Aséabi mitsu ñui ca Nucèn Papa Diosan bana cuëñëo ësai quía: “Mitsux judíos unibu 'ixunbi ñu 'aisama 'aia isi ca judíosma unibunëx Nucèn Papa Diosmi 'atimatí banaia”.

²⁵Mitsun Nucèn Papa Diosan bana Moisésnën cuëñëo quicësabi oquin aséabi 'acë 'ain ca mitsúxmi 'unántioraca ax asábi 'icèn. Usa 'aínbi ca a bana quicësabi oquinmi 'acëma 'ain, mitsúxmi 'unántioraca ax ñiancáishi

'icën. ²⁶Usaribi oquin ca unicama ax 'unántiocëma 'ixunbi ami catamëquin aín cuëncësabi oquin 'acë 'icë Nucën Papa Diosan upí isia, axa 'unántioracacë unicama 'acësaribi oquin. ²⁷Usa 'ain ca an 'unántiocëma 'ixunbi Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin 'acë uni a Nucën Papa Diosan upí isti 'icën. Isanan ca an 'unántiocë 'ixunbi Nucën Papa Diosan bana 'unánquinbi a bana quicësabi oquin 'acëma unicama Nucën Papa Diosan upíma isti 'icën. ²⁸'Unántioracacë cupíshima ca uni judío uni 'icën. 'Imainun ca 'unántioracacë uni, ax 'unántioracacëishima aséabi Nucën Papa Diosmi catamëcë 'iti 'icën. ²⁹Axa aín nuitu mëu upiti Nucën Papa Diosmi sináncë uní ax ca aséabi judío uni 'icën. 'Unántioracacë uni ax ca Moisésnën cuëncësabi oquin aín namishi usoquin 'acë cupíma aín nuitu mëu Nucën Papa Diosmi sináncë cupí aséabi judío uni 'icën. Usa uni ca unían upí isiamabi Nucën Papa Diosan upí isia.

3 ¹¿Usa 'ain cara judíos unicamax bëtsi unicamasamaira 'ic? ¿Unántioracacë 'iti ax cara ñancáishima 'ic? ²Ca aséabi usama 'icën. Judíos unibu pain ca Nucën Papa Diosan aín bana 'ináncëxa. 'Inánquin ca camabi unín 'unánun a bana judíos uni raíri cuëncëomiacëxa. ³¿Bëtsi bëtsi judíos unicaman Nucën Papa Diosmi sináncë 'ixunbi ñu 'aisama 'acë ax cara Nucën Papa Diosan 'ucha 'ic? ⁴Ca usama 'icën. Uníxa aín quicësä oquin 'ananbi cëmëti 'aínbi ca Nucën Papa Diosainshi aséabi camabi ax quiásabi oquin 'aia. Usa 'ain ca Nucën Papa Dios ñui aín bana cuëncëo ësai quia:

Camabi unín ca 'unánti 'icën, min bana ca aséabi upí 'icë quixun. Asábi cara quixun 'unántisa tanquin isquinbi ca min 'acë ñu asábiira isquin unín —mix

camina upí 'ai —quixun 'unánti 'icën.

⁵¿Nun nu ax cuëncësabi oquin 'aiama oquin, upí 'inun quixun an nu castícania isquian uni raírinën Nucën Papa Dios, ax ca aín sinan upíira 'icë quixun 'unáncë 'ain caranuna uisoquin sinánti 'ain? ¿An nu castícançë cupí ca Nucën Papa Dios upíma 'icë quixun caranuna sinánti 'ain? Usai quicë banax ca unín abi sináncësa 'icën. ⁶Usama ca. ¿'Atima ñu 'aiabi isëshicë 'ixun cara Nucën Papa Diosan uisaxun anúan 'ati nëtë sënëncëbëtan unín cara upí ñu 'axa, cara upíma ñu 'axa quixun isti 'ic? ⁷¿Ami 'u, upí 'inun quixun an nu castícania isquian uni raírinën Nucën Papa Dios, ax ca aín sinachacë 'icë upí 'inun 'ë castícania isquian uni raírinën Nucën Papa Dios ax ca aín sinan upíira 'icë quixun 'unáncë 'aínbi cara uisacasquin Nucën Papa Diosan 'ë castícania? —quixun sapi ca bëtsi bëtsi unín sinania. ⁸¿Usa 'ain caranuna uisacasquin ñu 'atima 'aiman?, Nucën Papa Diosan sinan ca upí 'icë quixun unicaman 'unánun. Usai 'uchati ca asábi 'icë ca Pablo 'imainun abë 'icë unicama quia quiax ca bëtsi bëtsi uni nu 'atimoti sinani nu ñui quia. Usaía ax quicë unicama a ca Nucën Papa Diosan 'uchoquin castícantí 'icën.

Camáxbi cananuna 'uchañu 'ain, quicë bana

⁹¿Nucën Papa Diosan cara judíos unicama bëtsi unicamasama upíira isin? Usama ca. Cana mitsu can, judíosma unicama 'icësaribiti ca judíos unicamaribi aín sinan upíma 'aish 'uchañu 'icën. ¹⁰Nucën Papa Diosan bana cuëncëo ca quia:

An ñu upíshi 'acë uni ca 'aíma 'icën, achúshirabi. ¹¹An Nucën Papa Diosan bana cuacë uni ca 'aíma

'icën. Axa Nucën Papa Diosan sinánmicë 'iisa tancë uni ca 'aíma 'icën. ¹²Camabi unix ca Nucën Papa Diosmi manúaxa. Ami manúxun ca 'atima ñu 'atishi sinania. An upí ñuishi 'acë uni ca 'aíma 'icën. Achúshirabi ca 'aíma 'icën. ¹³Anu uni bamacë racáncë quini mapucëma 'ain ca anuax aín anëcë chiquitia. Usaribiti ca 'atima uni aín cuëbínuaax bana 'atima 'imainun cëmëi quicë bana chiquitia. Aín banan ca uni itsi ñui cëmëia. Usaquin ca amia cëmëcë uni masá nuitumia. Aín banax ca runun cuëbínu 'icë muca, an uni paëocë, usaribi 'icën. ¹⁴Usa 'aish ca uni itsi ñui 'atimati bananan uni itsimi nishi banaia. ¹⁵Sinánñumasa 'ixun ca uni 'atishi sinania. ¹⁶Uinu cara cuania anuxunbi ca 'atimati banaquin masá nuitumianan uni 'atimamia. ¹⁷Ca uni itsibë nuibanani upiti 'iti 'unaníma. ¹⁸Axa nun cushi 'aínbi ca Nucën Papa Diosmi racuétí sinaníma.

^{19,20}Usa banacama ca judíos unibunën cuanun Nucën Papa Diosan aín unicama cuëñëomicëxa quixun cananuna 'unanin. Aín bana 'ináncëma pain 'ixun ca Nucën Papa Diosan judíos unicama ainan 'inun 'imiacëxa. Ainan 'imitancë xun ca uisaira cara ainan 'aish uni upí 'iti 'icë quixuan 'unánun aín bana judíos unicama 'ináncëxa. A bana isquin ca judíos unicamainshima camabi unin 'unánti 'icën, uisairai 'i cara Nucën Papa Diosan iscëx atun nuitu upíma 'icë quixun.

Cristomi catamëcë unicamaxa Nucën Papa Diosan iscëx 'uchañuma 'icë ñuicë bana

²¹Moisésñen usai judíos unicama 'iti cuëñëo bana 'acë cupíma Cristo cupíshi

ca usaira oquin Nucën Papa Diosan uni upí 'imia quixun ca bërí camabi unin upí oquin 'unánti 'icën. Ca usai 'iti 'icë quixun ca Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamanribi cuëñëocëxa. ²²Camabi uni an Jesucristomi catamëquin —aín quicësabi oquin ca 'ën 'uchacama tërënti 'icë —quixun 'unáncë, acama ca Nucën Papa Diosan upí isia. Jesucristomi catamëcë cupíshi ca an judíos uni 'imainun judíosma uniribi upí isia. ²³Camabi unix ca Nucën Papa Diosan iscëx 'uchañu 'icën. Upíira 'inuan Nucën Papa Diosan unio 'aishbi ca usama 'icën. ²⁴Usa 'icëbi ca Jesucristo, camabi unin 'ucha cupí bama 'aían, cupíoima ami catamëtiashi Nucën Papa Diosan nuibaquin aín 'ucha tërénquin uni 'uchañuma isia. ²⁵Ami catamëtía, uni aín 'uchacama tërëncë 'inun ca camabi unin 'ucha cupía Cristo bamanun Nucën Papa Diosan mënñocëxa. An Jesucristo bamati mënño 'ixun ca bëráma 'iá uniribi, axa sinanatia Nucën Papa Diosan aín 'uchacama ashiquin manumiacëxa. Usaquin an 'á cupí ca camabi unin 'unánti 'icën, Nucën Papa Diosan ca asérabi upíira upí 'ixun an usai ca 'iti 'icë quixun mënñosabi oquin 'aia quixun. ²⁶Usaribi oquin ca, Nucën Papa Diosan Jesucristo bamati mënño 'ixun, bëríribi axa Jesucristomi catamëcë unicama aín 'uchacama tërénquin manumia. Usaquin 'acë cupí ca camabi unin 'unánti 'icën, asérabi ca Nucën Papa Diosan upíira upí 'ixun an usai ca 'iti 'icë quixun mënñosabi oquin 'aia quixun.

²⁷An usai ca uni 'iti 'icë quicë bana quicësabi oquin 'acë uni, ax sapi ca rabíti 'icën, —'ën nuitu ca Nucën Papa Diosan upí isia —quixun sinani. Usa 'aínbi ca axa Jesucristomi catamëcë unin 'unania, —Jesucristo cupíshi ca

Nucèn Papa Diosan 'è upí isia —quixun. Usaquin 'unani ca rabítima. ²⁸Cananuna 'unanin, aín ñu upí 'acé cupíma, Jesucristomi sinani ami catamècè cupíshi ca uni Nucèn Papa Diosan aín 'uchacama téréñquin an iscèx upí 'inun 'imia quixun.

²⁹¿Nucèn Papa Diosan cara judíos unicamaishi aín uni 'imianan judíosma unicamaribi aín uni 'imitima 'ic? Ca aturibi ainan 'imiti 'icèn. ³⁰Nucèn Papa Dios ax ca achúshi 'icèn. An ca judíos unicama 'acésaribi oquin judíosma uniribi Jesucristomi catamècè cupíshi, an iscèx aín nuitu upí 'inun 'imia. ³¹¿Jesucristo cupíshi cana 'èn 'ucha téréncè 'aish Nucèn Papa Diosan iscèx upí 'ai quixun sinánquin caranuna Nucèn Papa Diosan bana Moisésnèn cuèñè ax ca cuatima 'icè quixun sinánti 'ain? Usama ca. Jesucristomi catamèti-shi cananuna asérabi Nucèn Papa Diosan bana quicésabi ofíra 'iti 'ai quixun cananuna unicama ñuixunin.

Amia catamètia Nucèn Papa Diosan Abraham upí isa

4 ¹Usa 'ain sapi cananuna quiti 'ain, 'áuisa cupí cara nucèn rara Abraham a Nucèn Papa Diosan upí isacèx? ²Aín ñu 'acé cupía Nucèn Papa Diosan upí iscè 'aish ca Abraham —'èxbi cana upí 'ai —quiaux rabía 'itsíanxa. Usa 'aínbi ca Nucèn Papa Diosan iscèx, a cupía Abraham rabítí ñu 'aíma 'iacéxa. ³Abraham ñui ca Nucèn Papa Diosan bana cuèñèo éσαι quia: "Ami sinánquian, an ca asérabi aín quicésabi oquin 'ati 'icè quixun 'unáncè 'aish ami catamècè cupí ca Nucèn Papa Diosan Abraham upí isacéxa". ⁴Usa 'ain ca ènèx ésa 'icèn. An uni ñu mëèxuncè uni a ca an ñu mëèmicè unin cupíoia. A curíqui ax ca 'ináinshicéma 'icèn, ax ca aín ñu mëècè

cupí 'ináncè 'icèn. ⁵Usa 'aínbi ca axa ñu upí 'acéma 'aishbi, Nucèn Papa Diosan ca aín quicésabi oquin 'aia quixun 'unani ami sináncè uni a Nucèn Papa Diosan ainan 'imia, an 'uchañu unibi ami catamètia ainan 'imicè 'ixun. ⁶Upí ñu 'ananbi upíma ñu 'acé 'icèbi ca aín 'uchacama téréntancèxun Nucèn Papa Diosan uni upí isia. Usaquian iscè unix ca cuèènia quiax ca David éσαι quiacéxa:

⁷Ui unicama cara Nucèn Papa Diosan téréñquin aín 'ucha manuaia, acamax ca chuáma tani cuèènia.

⁸Ui unicama cara Nucèn 'Íbu Diosan aín 'ucha manuquin sinánmitécènimia, ax ca chuámarua tani cuèènia.

⁹¿Judíos unicamaishi ñui cara David usai quiacèx? Usama ca. Judíosma unicamaxribi ca aín 'uchacama téréncè 'aish usai cuèènti 'icèn. Cananuna mitsu can, ax aín quicésabi oquin ca Nucèn Papa Diosan 'ati 'icè quixun sinani ami catamècè cupí ca Nucèn Papa Diosan Abraham upí isacéxa. ¹⁰¿Uinsaran cara Nucèn Papa Diosan a upí isacèx? ¿Unántioracacè 'icè cara Abraham Nucèn Papa Diosan upí isacèx? Usama ca. 'Unántioracacéma pain 'icèbi ca Nucèn Papa Diosan a upí isacéxa. ¹¹Nucèn Papa Diosan ca Abraham ami catamètia an upí iscè cupía 'unántioracanun cacéxa. Usaquian Nucèn Papa Diosan Abraham cá cupí cananuna 'unanin, judíosma unicamax ca judíos unibu 'icésaribiti, 'unántioracacéma 'aishbi Nucèn Papa Diosmi catamècè 'aish Abrahamnèn rëbúnquisa 'icè quixun. ¹²Judíos unicamax Abraham 'íasaribiti 'unántioracacè 'aishbi ca axa Abraham 'íasaribiti Nucèn Papa Diosmi catamècè cama axèshi asérabi Abrahamnèn rëbúnqui 'icèn.

An ca aín quicēsabi oquin nu ainan 'inun iēmīti 'icē quixun sināncē unishi ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun iēmīa quicē bana

¹³Nucēn Papa Diosan ca Abraham ēsaquin cacēxa: “Mi 'imainun min rēbúnquicamax ca 'itsa 'aish 'ēnan 'ianan 'ēn mi 'inánti me anu 'iti 'icēn”. Axa usai ca uni 'iti 'icē quicē bana quicēsabi oquin 'acē cupíma asérabi ami catamēcē cupíshi ca Nucēn Papa Diosan usaquin Abraham cacēxa. ¹⁴Usai ca uni 'iti 'icē quicē bana quicēsabi oquin 'acē cupíshi unicama Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'aish ainan 'ain ca, ami catamēcē cupíshi ca Nucēn Papa Diosan uni upí isia quicē bana ax cēmē 'itsíanxa. Usa 'ain ca Nucēn Papa Diosan aín rēbúnqui ñuiquin Abraham cá bana ax ñancáishi 'itsíanxa. ¹⁵Cananuna 'unanin, usai ca uni 'iti 'icē quicē bana atúan cuati, a 'áima 'ain ca anun uni 'uchoti bana 'áima 'icēn. Usa 'aínbi ca usai ca uni 'iti 'icē quicē bana 'unáncē 'ixunbi axa quicēsabi oquin 'acēma 'aish uni 'uchocē 'iti 'icēn.

¹⁶Usa 'ain ca Nucēn Papa Diosan Abraham 'imainun aín rēbúnquicamaxa atun ñu 'acē cupíma ami catamētíshi asérabi ainan 'iti mēníocēxa. Judíos unibu, an atun cuati bana quicēsabi oquin 'acē, a unicamaishima, uicamax cara Abraham 'icēsaribiti Nucēn Papa Diosmi catamētia, a camabi ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun 'imīa. Usa uni 'aish cananuna nucamaxribi Abraham-nēn rēbúnquisa 'ain. ¹⁷Nucēn Papa Diosan bana a ñuiquian cuēñō ax ca ēsai quía: “Mí cupía min rēbúnqui 'itsaira 'inun cana mi aín rarami 'inun 'imin”. Usaquin ca Nucēn Papa Diosan amia catamēcē 'ixun Abraham cacēxa. Nucēn Papa Dios ax ca an uni bamacēbi tsótēcēnun baísquimiti 'ianan an aín sinanēinshi, 'áima 'icēbi, ñu unioce a 'icēn.

¹⁸Nucēn Papa Diosan “Min rēbúnqui ca 'aisamaira uni 'iti 'icē” quixun cacēxun ca Abrahamnēn sināncēxa, Nucēn Papa Diosan 'ē cacēsabi oi ca 'ēn rēbúnqui 'aisamaira 'iti 'icē quixun. Uisai cara usai 'iti 'icē quixun 'unánquinmabi ca ami catamēquin, Nucēn Papa Dios quicēsabi oi ca 'iti 'icē quixun sināncēxa. ¹⁹Abraham cien baritiañusa 'aish cushima 'imainun ca aín xanu Sara axribi xēni 'aish tuatisama 'iacēxa. Usa 'ixunbi ca Abrahamnēn —uisa 'aish carana bēchicēñu 'iti 'ai —quixun 'unánquinmabi —Nucēn Papa Diosan 'ē cacēsabi oi ca asérabi 'iti 'icē —quixun sināncēxa. ²⁰Usai ca 'itima 'icē quixun sinánquinma, Nucēn Papa Diosan ca asérabi aín quicēsabi oquin 'ati 'icē quixun sinani ami catamēquin ca Abrahamnēn Nucēn Papa Dios rabiácēxa. ²¹Rabiquin ca, an ca asérabi cushi 'ixun ax quicēsabi oquin ñu 'ati 'icē quixun sināncēxa. ²²Usai 'ía ax ami catamēcē cupíshi ca Nucēn Papa Diosan Abraham asérabi upí uni 'icē isacēxa.

²³An iscēx ca ami catamēcē cupí Abraham upí uni 'icē quixun cuēñōmia 'aínbi ca a banax Abrahamishi ñuiquinma, ²⁴nuribi ñuiquin Nucēn Papa Diosan aín uni cuēñōmia 'icēn. Usa 'ain cananuna Nucēn Papa Dios, an Nucēn 'Ibu Jesús bamacēbi baísquimia, an ca ami catamēcē cupíshi nu upí isia quixun 'unánti 'ain. ²⁵Nucēn Papa Diosan ca nun 'uchacama tērēncē 'aishnu upí 'inúan bamanun 'imitancēxun Jesucristo baísquimiacēxa. An usoquin 'á 'aínnu ami catamētia ca Nucēn Papa Diosan nu upí isia.

Jesucristomi catamēcē cupía uni Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'aish xēnibua 'aínbi abē 'iti bana

5 ¹Usai nux Nucēn 'Ibu Jesucristomi catamēcē 'icē, a cupí ca Nucēn Papa Diosan nu upí isia. Usaquian iscēx cananuna abē upí 'ain, Jesucristo cupí.

²Jesucristomi catamëcë cupíshi cananuna uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan nu nuibaquin nu ainan 'inun 'imia quixun 'unanin. Usoquin 'unani cuëenquin cananuna, nux cananuna Nucën Papa Diosnan 'aish aín nëtënu abë 'iti 'ai quixun 'unanin.

³Usaquin sinánquin cananuna uisai cara ñu 'icëbëtanbi ami sinánti ëníma cuëënin. Cananuna 'unanin, tëmëraquinbi tanshiquin cananuna upíti Jesucristomi catamëti 'unánti 'ai quixun.

⁴Tëmëraibi an 'imicëx masá naitutima ami catamëcë 'aish cananuna Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain. An iscëx upí 'ixun cananuna 'unánti 'ain, asérabi cananuna aín nëtënu abë 'iti 'ai quixun.

⁵An ca —asérabi camina 'ëbë 'iti 'ai —quixun caquin nu paraníma. An ca aín Bëru Ñunshin Upí nubë 'inun nu 'inánxa. Nubë 'ixun ca nu 'unánmia uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan nu nuibatia quixun. An ca asérabi nu nuibatia quixun 'unánquin cananuna, nux cananuna asérabi aín nëtënu abë 'iti 'ai quixun 'unanin.

⁶Nucën Papa Diosan nu nuibaquin mëníosabi oi ca, nuxbi nun 'ucha tërëni iétima 'aínbi Cristo aín bamati nëtë ucëbë, unicaman 'ucha tërënux bamacëxa. ⁷Uinu 'icë uníxbi ca bëtsi uni cupí bamatima 'icën, ax upí uni 'aínbi. Usa 'aínbi sapi ca asérabi upí uni 'icë axa bamati rabanán cuni bëtsi uni bamati 'icën. ⁸Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan nuxnu 'uchañu 'icëbi nu nuibaquin nun 'ucha tërënuxa Cristo bamanun mëníocëxa. Usaquian mënío sinánquin cananuna 'unanin, uisaira oquin cara nu nuibatia quixun. ⁹Cristo bama cupí nun 'ucha tërëncë 'aish cananuna Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain. Usa 'aish cananuna anúan Nucën Papa Diosan camabi unin ñu 'acë isti nëtën an iscëx upí 'aish asérabi

'uchocëma 'iti 'ain. ¹⁰Nuxnu 'atimaquinshi sinani ami sináncëma 'icëbi ca aín Bëchicë bama cupí Nucën Papa Diosan nun 'ucha tërënuquin nu nuibaquin ainan 'imiáxa. Nu nuibaquin ainan 'imicë 'icë ca Jesucristo bamaxbi baísquicë ax nubë 'ixun nuxnu asérabi upí 'inun nu 'imia. ¹¹Usaquin 'imicëx cananuna —Nucën 'Íbu Jesucristo a cupí cana Nucën Papa Diosnan 'aish abë upí 'ai —quixun 'unani cuëëinra cuëënin.

Adán 'iá 'imainun Jesucristo usai 'iá bana

¹²Usa 'ain ca an pain ñu 'atima 'á achúshi uni a cupíshi camabi unin ñu 'atima 'ati 'unánquin 'aia. Aín 'ucha cupí ca a uni bamacëxa. A uníxa 'atima ñu 'atancëx bama 'ain ca camabi uní atun 'ucha cupí aín bamati nëtë ucëbë Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamaia. ¹³Unían ax quicësa oquin 'ati bana 'aíma pan 'aínbi ca unin ñu 'atima 'ati 'unáncëxa. Usa 'aínbi ca ax quicësa oquin 'ati bana 'aíma 'ain, anun uni 'uchoti bana 'aíma 'iacëxa. ¹⁴Usa 'aínbi ca Moisés 'aíma pan 'ain Adanën rëbúnquicama 'uchatancëx bamacëxa, Adanëxa Nucën Papa Diosan cacësa oi 'ima 'uchásari 'imabi. Adán cupía camabi uni 'uchacë 'aínbi ca axa a caxu uti a cupíra camabi unin 'ucha tërëncë 'iti 'icën.

¹⁵Adán cupía unicama 'uchañu 'aínbi ca Nucën Papa Diosan a 'uchacama tërëncë 'inun mëníocëxa. Adanëxa Nucën Papa Diosmi 'uchacë cupí ca 'aisamaira uni Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamaia. Usa 'aínbi ca achúshi uní, Jesucristo, a cupía 'aisamaira uní cupíoma abë nëtétimoi 'inun Nucën Papa Diosan mëníocëxa. ¹⁶Achúshi uníxa 'ucha cupí ca camabi uní Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamati 'iacëxa. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan atun 'uchacama 'itsaira 'icëbi acama tërënuquin nëtétimoi abë 'inun uní iémia,

cupí ñucáquinmabi. Adanëxa 'uchatan-cëx bama 'aian camabi uni usaribiti 'ucha 'ainbi ca Cristo cupíira, atun 'uchacama téréncë 'aish, abë upí 'inun Nucën Papa Diosan uni iéima.

¹⁷Achúshi unia 'uchá cupí ca camabi uni 'uchañu 'aish Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamaia. Usa 'ainbi ca uicama cara Nucën Papa Diosan nuibaquin atun 'ucha téréntëquin upí isia, acamax Jesucristo cupí bëtsi sinánñu 'ixun, upí ñu 'atancëx Nucën Papa Diosbë nëtétimoi aín nëtënu 'iti 'icën.

¹⁸Ënëx ca ësa 'icën. Adán cupía camabi uni 'uchocë 'ainbi ca Nucën 'Ibu Jesucristonën bamaquin camabi uníxa 'uchocëma 'ianan Nucën Papa Diosnan 'inun mëníocëxa. ¹⁹Achúshi uni, Adán, axa Nucën Papa Dios quicësabi oi 'iáma cupí ca 'aisamaira uni 'uchañu 'icën. Usa 'ainbi ca bëtsi uni, Jesucristo, axira Nucën Papa Dios quicësabi oi 'iá cupí 'aisamaira uni Nucën Papa Diosan upí isia.

²⁰Unían —nux cananuna 'uchañuira 'aish upíma 'ai —quixun 'unánun ca Nucën Papa Diosan uisai cara uni 'iti 'icë quicë bana Moisés cuëñömiacëxa. 'Uchañuira 'icëbi uni nuibairaquin ca Nucën Papa Diosan atun 'uchacama téréncë 'inun mëníocëxa. ²¹Usoquin mëníocëx ca camabi uni aín 'ucha cupí Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamati 'aishbi Nucën 'Ibu Jesucristo cupí aín 'ucha téréncë 'ianan bëtsi sinánñu 'ixun upí ñu 'atancëx Nucën Papa Diosan nëtënu abë xëñibua 'ainbi 'iti 'icën.

Ainan 'aish 'uchatëcënxma Cristo cupí Nucën Papa Diosnan 'iti bana

6 ¹¿Nux 'uchañuira 'icëbi ca Nucën Papa Diosan Jesucristo cupí nu upí isia quixun sinani caranuna uisari quti 'ain? ¿Nucën Papa Diosan nu nuibaquin nun 'ucha téréntëcënx caranuna

amiribi amiribi 'uchati 'ain? ²Usama ca. Nun 'ucha cupí Jesucristo bama 'ain cananuna nux 'uchatëcënxma abë bamacësa 'ain. Usa 'aish cananuna unin bamaquin aín 'ucha ashiquin ëncësa usaribi 'ain. ¿Usa 'aish caranuna uisa cupí 'uchañu tsóti 'ain? ³Cananuna usai 'itima 'ain. ¿Jesucristonën uni ax ca nashimicë 'aish 'uchatëcëntimoi Cristobë bamacësa 'icë quixun caramina 'unaniman? ⁴Nux nashimicë 'aish cananuna Jesucristo, nun 'ucha cupí bama 'ain 'uchatëcëntimoi abë bamacësa 'ian. Usa 'aish cananuna bamacëbia Nucën Papa Diosan Jesucristo, aín cushímbi baísquimia cupí, usaribi 'aish bëtsi sinánñu 'ianan bëräma 'icësa 'itëcëntima oquin Nucën Papa Diosan 'imicë 'ain.

⁵Nubëa Cristo 'ain cananuna abë bamacësa 'aish axa bamatancëx bëtsi 'inun baísquicësaribi 'iti 'ain. ⁶Cananuna 'unanin, Cristonanma pain 'ixun cananuna ënquinma nux cuëncësa oquinshi ñu 'atima 'acën. Usa ñu sinántëcënxunma cananuna Cristobë bamacësa 'ixun 'uchati sinántëcëntima 'ain. Uni bamacë an ca ñu 'aisama 'ati sinántëcëntima. Usaribi oquin cananuna nux Cristobë bamacësa 'ixun ñu 'atima 'atëcënti sinántima 'ain. ⁷Usa 'aish cananuna unían bamaquin aín 'ucha ashiquin ëncësa usaribi 'ain. ^{8,9}Cananuna 'unanin, bamaxbi baísquia 'aish ca Cristo uínsaran nëtëmbi bamatëcëntima 'icën. Axa bamatëcënti ca 'aíma 'icën. —Usa ca —quixun 'unánquin cananuna ësaquinribi 'unanin, nun 'uchacama ëni Cristobë bamacësa 'aish cananuna abë baísquicësa 'aish xëñibua 'ainbi abë 'iti 'ain. ¹⁰Cristo ax ca camabi unían ñu 'atima 'acëcama nëtënx achúshitishi bamacëxa. Bamatancëx, bamatëcëntimoi baísquia 'aish ca ax Nucën Papa Dios cuëncësabi ofíra 'ia. ¹¹Usaribiti

camina mitsux Cristobë bamacësa 'ixun mitsun 'ucha ashiquin ëncë 'aish, abë baifquicësa 'aish Jesucristo 'icësaribiti Nucën Papa Dios cuëencësabi ofira 'iti 'ain.

¹²Usa 'ixun camina 'uchañu 'aish 'atima sinánñu 'ixun mitsun sináncësa oquinshi 'aisama ñu 'atima 'ain. ^{13,14}Cristonanma 'ixun uisa ñu cara 'atima 'icë quixun 'unánquinbi 'á 'aishbi camina Cristo cupí Nucën Papa Diosan uni 'aish usai 'iman. Usa 'aish camina mitsux Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamati 'iá 'aishbi bërí aín uni 'aish ax cuëencësabi oi 'iti 'ain. Usa 'ixun camina mitsun męcën, mitsun taë, mitsun namicama anun ñu 'aisama 'aquinma Nucën Papa Dios cuëencë ñuishi 'ati 'ain.

**An ñu mēemicē unin uni ñu
mēexuncēsaribi oquin 'uchañu unin
ñunshin 'atimanēn 'apu ñu
mēexuncē bana**

¹⁵¿Axa quicësabi ofnu 'iti bana quicësabi oquinu 'acë cupíma ami catamētiaishi ca Nucën Papa Diosan 'en 'uchacama tērēnti 'icë quixun sinánquin, caranuna amiribi amiribi 'aisama ñu 'atęcēnti 'ain? Cananuna 'atima 'ain. ¹⁶Camina upí oquin 'unanin, mitsun uni itsi —'ëx cana min uni 'iisa tani —quixun catancëxun camina aín uni 'ixun ax quicësabi oquinshi ñu 'axunti 'ain. Usaribiti ca uni ñunshin 'atimanēn 'apu cuëencësa oquinshi 'acë 'aish aín uni 'icën. Aín uni 'aish ca Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamati 'icën. Usa 'afñbi ca uni itsix Nucën Papa Dios cuëencë sabi oquin 'acë 'aish aín uni 'ianan an iscëx upí 'icën. ^{17,18}Mitsux ñunshin 'atimanēn 'apu cuëencësa oquinshi 'acë 'iá 'aishbi camina bërí usama 'ain. Camina a aín unicaman mitsu 'unánmícë bana Cristo ñuicë sinánan a bana

quicësabi oquin 'ain. Mitsun ñu 'atima 'ácama ëncë 'ixun camina Nucën Papa Dios cuëencësabi oquin ñu upíshi 'ain. Usaquinmi 'aia mitsu 'unánquin cana cuëenquin Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun cain. ¹⁹Mitsúxmi unin sináncësa oquin sináncë 'icë cana mitsúnmi cuaisa banáinshi mitsu ñuixunin. Béráma camina mitsun męcën, mitsun taë, mitsun namicama anun ñu 'atima 'atishi sinánquin usoquinshi 'acën. Usoquin 'á 'ixunbi camina bërí mitsun męcën, mitsun taë, mitsun namicama anun ñu upíshi 'ati sinánquin usoquinshi 'ati 'ain, usaquinmi 'acëbëa Nucën Papa Dios cuëenun.

²⁰Ñu 'atima 'atishi sináncë 'ixun camina mitsun béráma Nucën Papa Dios cuëencësabi oquin 'ati sinánma 'ain. ²¹Ñancábi camina usa ñu 'acën. Mitsúxmi usai 'iá sinani camina bërí rabinin. Usa ñucama 'ati an ëncëma unix ca usabi 'aish ashiti Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamati 'icën. ²²Mitsúnmi ñu 'atima 'atęcënunma 'anun Nucën Papa Diosan 'imicë 'ixun camina ax cuëencësabi oquin 'ain. Usoquin 'aia ca Nucën Papa Diosan mitsu an iscëxmi upí 'inun 'imia. 'Imianan ca nětétimoimi abë 'inun mitsu 'imia. ²³Aín 'ucha cupí ca uni iétimoí bamati 'icën. Usa 'afñbi ca axa aín 'ucha tērēnun Nucën 'Ibu Jesucristomi catamęcë unicama a abë xenibua 'afñbi 'inun Nucën Papa Diosan iémia.

Usai ca uni 'iti 'icë quicë bana

7 ¹Ën xucéantu, mitsúnribi a bana 'unáncë 'ixun camina 'unanin, bamacëma pain 'ixuinshi ca unin atúan ax quicësabi oquin 'ati bana axa quicësabi oquin 'ati 'icë quixun. Bamaxun cuni ca a bana quicësabi oquin 'atima 'icën. ²Ësa ca. Nun ax

quicēsabi oquin 'ati bana ca quia, bēnēnu xanun ca aín bēnē bamacēma pain 'icē ěntima 'icēn. Aín bēnē bamacē bē cuni ca bēnutisa tani bēnuti 'icēn. ³Aín bēnē bamacēma 'áfan bētsi unibē 'iti ca 'ucha 'icēn. Usa 'aínbi ca aín bēnē bamacēbētan 'aisa tanquin uni itsi bēnēoti 'icēn. Usaquian bēnēoti ca 'uchama 'icēn. ⁴Ēn xucéantu, usaribi camina mitsux 'ain. Usai uni 'iti bana quicēsa oíshi 'iá 'aishbi camina bērí abē axa bamaxbi baísquicē Cristo ami catamēti, aín bana quicēsabi oíshi 'in. Usa 'ixun camina ax cuēęcēsabi oi 'iquin Nucēn Papa Dios cuēęcmin. ⁵Ainanma pain 'aish nux cuēęcēsabi oi 'iquin cananuna, ñu 'atima 'ati ca 'aisama 'icē quicē bana 'unánxunbi nun sinan upíma 'ixun, usa ñu 'acēn. Usa ñu 'acē 'aish cananuna Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacēn. ⁶Usai 'iá 'aishbi cananuna nun, ax quicēsabi oquin 'ati bana axa quicēsabi oquin 'acē cupíma, Cristomi catamētishi ainan 'ixun aín Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēxun bētsi oquin sinánquin Nucēn Papa Dios cuēęcēsabi oquinshi 'ain.

**Nun sinán upíma cupí cananuna
'atima ñu 'ai quicē bana**

⁷A bana, uisa ñu cara 'ati 'icē, uisa ñu cara 'atima 'icē quicē, a banacama ca asábi 'icēn. A bana 'áíma 'ain cananuna uisa ñuxira cara 'atima 'icē quixun 'unánma 'itsían. A bana "mix camina bētsi unin ñu minan 'inun cuēęcē 'itima 'ai" quicēma 'ain cananuna usai 'iti ca 'aisama 'icē quixun 'unánma 'itsían. ⁸A bana usai ca uni 'itima 'icē quicē, ax asábi 'aínbi cananuna nun sinan upíma 'aish, a bana 'unáncē 'aishbi usai 'icē cupí 'uchoti 'iacēn. A bana, usai ca uni 'itima 'icē quicē, ax 'áíma 'ain ca anun nu 'uchoti bana 'áíma 'itsíanxa. ⁹Ēn uisa ñu cara 'ati 'icē, uisa ñu cara 'atima 'icē

quicē bana 'unánma 'ixun cana ñu 'aisama 'aquinbi usaquin 'ati ca 'aisama 'icē quixun 'unánma 'ain. Usai 'itancēxunbi cana a bana 'unáncēn. 'Unánquin cana ñu 'atima 'ati ax ca 'uchaira 'icē quixun 'unánxunbi 'acē 'aish 'ēn 'ucha cupí Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacēn. ¹⁰Ēsa ca. A isía ax cuēęcēn sabi oi, usai aín uni 'inun Nucēn Papa Diosan 'inan bana, ax quicēsabi oi 'icēma cupí 'uchocē 'aish cana Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacēn. ¹¹A bana quicēsabi oquin 'ai cana 'uchatima 'ai quixun sinaníbi a bana quicēsabi oíira 'icēma 'ixun cana, uisaira carana 'uchai quixun sinani bēnéacēn. A bana asábi 'aínbi a bana cupí 'uchocē 'aish cana Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacēn.

¹²Usa 'ain cananuna 'unanin, nun ax quicēsabi oquin 'ati banax ca upí 'icēn, a bana uisa ñu cara 'ati 'icē, uisa ñu cara 'atima 'icē quicē, ax ca asérabi upí 'icēn. ¹³¿A bana asérabi upí 'aínbi caranuna a bana cupí Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'ain? Usama ca. Nun sinan upíma 'ixun ñu 'atima 'ai cananuna Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacēn. Usai 'iquin cananuna 'unáncēn, 'uchati ca 'aisama 'icē quixun. Usa 'ixun cananuna uisa ñu cara upí 'icē, uisa ñu cara 'aisama 'icē quicē bana axa asérabi 'aínbi ax quicēsabi oquin 'acēma 'aish cananuna 'aisama 'ai quixun 'unáncēn.

¹⁴Cananuna 'unanin, a bana uisa ñu cara 'ati 'icē, uisa ñu cara 'atima 'icē quicē, ax ca upí 'icē quixun. A bana asábi 'aínbi cananuna Jesucristonanma 'aish nun sinan 'aisama 'ixun ñu 'atima 'atishi sináncēn. ¹⁵Upí ñu 'aisa tanquinbi cananuna nun sinan upíma 'ixun 'aiman. A 'aquinma cananuna a nun 'aisama tancē ñu a 'ain. Uisa 'ixun carana 'ēn a 'aisa tancē ñu upí 'aquinma a 'ēn 'aisama tancē ñu 'atima a 'ai quixun cana 'unaniman. ¹⁶Ñu 'aisama 'acē 'ixunbi,

usaquin ñu 'ati ca 'aisama 'icë quicë bana 'unánquin, 'ën usa ñu 'aisama tania isquin ca unin 'unánti 'icën, 'ën sináncëx ca a bana upí 'aish cuati 'icë quixun.

¹⁷Aisama tanquinbi cananuna ñu 'atima 'ain, nun sinan upíma cupí. ¹⁸Ënëx ca ësa 'icën. Cananuna 'unanin, nun sinan upíma 'ixun cananuna ñu upí 'atima 'ain. Ñu upíshi 'aisa tanquinbi cananuna nun sinan upíma 'ixun 'aiman. ¹⁹Nun 'aisa tancë ñu upí a cananuna 'aiman. Nun 'aisama tancë ñu 'atima a cananuna 'ain. ²⁰Nun ñu 'atima 'atëcëinsama tanquinbi 'acë ax ca nunbi cuëenquin 'acëma 'icën. Nun sinan upíma 'ixun 'acë ca ax 'icën.

²¹Nun 'unáncëx ca ësa 'icën: Ñu upíshi 'ati sinánquinbi cananuna bënëncuinshi ñu 'atima 'atëcënin. ²²Nun nuitu mëu cananuna asérabi Nucën Papa Dios cuëencësabi oquin 'aisa tanin, axa usañnu 'inun quicë bana ca upí 'icë quixun 'unánquin. ²³Usaquin 'unánquinbi cananuna nun sinan 'atima 'ixun bëtsi oquin sinanin. Usaquin sinánquin cananuna ñu 'atima 'atëcënti sinanin. Sinántancëxun cananuna 'atëcënin.

²⁴Usa 'aish cananuna masá nuituirai sináncasmain. ¿Nun sinan upíma 'aish Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamaima 'inun cara uin nu iémiti 'ic? ²⁵An nu iémiti ax ca Nucën Papa Dios 'icën, Nucën 'Ibu Jesucristo cupí. An ca nu iémiti 'icë quixun 'unánquin cananuna —asábi ca —quixun cain. Usa 'ain cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios cuëencësabi oquin 'ati 'ixunbi cananuna nun sinan upíma 'ixun ñu 'atima 'ain. Usaquin 'axunma 'anun ca Nucën Papa Diosainshi nu iémiti 'icën.

Aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxa Nucën Papa Diosan unicama bëtsi sinánñu 'iti bana

8 ¹Usa 'ain ca uicamax cara Cristo Jesús abë 'icë, acama Nucën Papa Diosan 'uchoima. Usa unicamax ca

Cristonanma uni 'icësaí ax cuëencësari-shi 'ima, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oi 'ia.

²Nuxnu ami catamëcë 'aish Cristo Jesús bë achúshisa 'icë ca aín Bëru Ñunshin Upí nubë 'ixun ñu 'atima, a 'aia uni Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamati, a 'atëcënxunma 'anun nu 'imi axa. ³Uisa ñux cara 'ati 'icë, uisa ñux cara 'atima 'icë quicë bana a 'unánquinbi ca aín sinan upíma 'ixun unin a bana quicësabi oquin 'atima 'icën. Usa 'aínbi ca unán a bana quicësabi oquin 'anun quixun Nucën Papa Diosan aín Bëchicë, nusaribi uni 'inun, xuacëxa. Xutancëxun ca aín Bëchicë, 'uchañuma 'aishbia camabi unin 'ucha cupí bamanun 'imiquin uni, aín 'uchacama tërëanan 'uchatëcëanxma 'inun mëniocëxa. ⁴Nuxnu uisa ñu 'ati cara upí 'icë quicë banaxa quicësabi oquin 'anan, nunbi 'atima ñu 'ati sinánquinbi tënëquin a 'aíma, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oi 'inun ca aín Bëchicë bamanun Nucën Papa Diosan 'imiacëxa.

⁵An Jesucristomi sinánquinma aín cuëencësa oquinshi 'ati sináncë unin ca ënë nëtënu 'icë ñuishi 'ati sinania. Usa 'aínbi ca axa Jesucristomi sináncë unin Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë 'ixun an sinánmicë sabi oíshi 'iti sinania. ⁶An Nucën Papa Dios cuëencësoi 'iti sinánquinma ënë nëtënu 'icë ñuishi sináncë uni, ax Nucën Papa Diosnanma 'aish abë 'itimoi bamati 'icën. Usa 'aínbi ca an Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oíshi 'iti sináncë uni, ax Nucën Papa Diosbë upí 'aish abë nëtétimoi tsóti sinani chuámarua tani cuëenia. ⁷An ënë nëtënu 'icë ñuishi sináncë uni an ca Nucën Papa Dios cuëencësabi oi 'iti sinanima. Usa 'ixun ca asérabi aín bana 'unáncëma 'aish ami

nishcësa 'ixun añu ñu cara 'aisa tania a ñu 'aia. Usaquin 'aquin ca Nucën Papa Diosan bana cuaisama tanan a bana quicësabi oquin 'aima. ⁸Usa 'ain ca axa ënë nëtënu 'icë ñuishi sinani atun cuëncësa oíshi 'icë unicama an Nucën Papa Dios cuëmima.

⁹Usa 'ainbi camina mitsux usama 'ain. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí mitsubë 'ain camina an ënë nëtënu 'icë ñuishi sináncë unin sináncësa oquin sinánquinma, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oquinshi sinanin. Uicamax cara aín Bëru Ñunshin Upíñuma 'icë, acamax ca Cristonanma 'icën. ¹⁰Aín 'ucha cupí ca camabi uni bamaia. Usa 'ainbi camina mitsux, Cristo mitsubë cupí, Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain. Usa 'ain ca mitsun namíxa bamacëbëbi mitsun bëru ñunshin bamatimoi Nucën Papa Diosbë 'iti 'icën. ¹¹Nucën Papa Dios, an Jesús bamacëbi baísqumia, aín Bëru Ñunshin Upí mitsubë 'ixun ca an Cristo Jesús bamacëbi baísqumia anbi mitsuribi bamacëbi Cristo utëcëncëbëtan baísqumiti 'icën, aín Bëru Ñunshin Upí mitsubë 'ain.

¹²Ën xucéantu, mitsu cana cain, nux Jesucristonan 'aish aín Bëru Ñunshin Upí nubë 'ain cananuna ënë nëtënu 'icë ñuishi sinani nux cuëncësa oi 'itima 'ain. ¹³Axa ënë nëtënu 'icë ñuishi sinani aín cuëncësa oíshi 'icë uni ax ca Nucën Papa Diosnanma 'aish abë 'itima 'icën. Usa 'ainbi ca an Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oquin ñu 'atima 'ati ëncë uni, ax cuni ainan 'aish Nucën Papa Diosbë 'iti 'icën.

¹⁴Uicaman cara an sinánmicëxun Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oquin 'aia, acamax ca asérami Nucën Papa Diosan bëchicë 'icën. ¹⁵Usa uni camina mitsux 'ain. Mitsu aín bëchicë 'imiquin ca

Nucën Papa Diosan mitsúxmi bërámá 'iásaribiti mitsun 'ucha cupí ami racuëtécënun 'imicëma 'icën. Aín Bëru Ñunshin Upí an ca, ainan 'aish cuëenquinu Nucën Papa Dios, Paponun nu 'imia. ¹⁶Aín Bëru Ñunshin Upitanbi ca nun nuitu mëuxun nu 'unánmia, nux cananuna asérami Nucën Papa Diosan bëchicë 'ai quixun. ¹⁷Aín bëchicë 'icë ca Nucën Papa Diosan ax quicësabi oquin nu 'aquianan aín nëtënu abë 'inun nu 'imiti 'icën. Ainan 'icë ca Nucën Papa Diosan Cristosaribi nu 'imiti 'icën. Cristonan 'ixunu tëmëraquinbi ax cuëncësabi oquin 'ati ëncëma 'icë ca Nucën Papa Diosan nuribi aín quicësabi oquin aín nëtënu Cristobë 'inun nu 'imiti 'icën.

¹⁸Ën cana —asérami ca usai 'iti 'icë —quixun 'unanin. Ënë nëtënuax Cristonan cupí tëmëracë 'ixunbi cananuna Cristobë aín nëtënu 'aish cuëenquin —ën tëmëratí ca asábi 'iixa —quixun sinánti 'ain. ^{19,20}Cristo utëcëntamainun ca axbi 'iti 'aíshmabi, usai 'itioquian Nucën Papa Diosan mëñosabi oi camabi ñu tëmëranan cëñutia. Unin 'ucha cupí usai tëmëranan chëquiti 'ixunbi ca camabi ñu 'imainun camabi unínribi anúinra 'aimai tëmëranan chëquiti nëtë cainia. ²¹A nëtë ucëbëtan ca Nucën Papa Diosan aín bëchicëcama cuëeni Cristosaribi 'inun 'imiti 'icën. 'Imianan ca camabi ñuxa chëquitëcë nunma ió 'imiti 'icën. Uisairai cara Nucën Papa Diosan bëchicëcama Cristosaribi 'iti 'icë quixun ca camabi ñu, a Nucën Papa Diosan unio, an istisa tanquin Nucën Papa Diosan atu isiminun quixun bënëquin cainia. ²²Cananuna 'unanin, nëtë ióñu a pain unioçëxbi uni 'ucha cupía camabi ñu, uniribi, tëmëranan chëquiti oquin Nucën Papa Diosan 'imiá 'aish ca bërí usai 'ia quixun. Usa 'ixunbi ca Nucën Papa Diosan ióotécënun cainia, anun bacénti nëtéan xanun tëmëraquin aín bacénti caíncë,

usaribi oquin. ²³Camabi ñun a Nucèn Papa Diosan ióotécēnun caínmainun cananuna nunribi Nucèn Papa Diosan nu ióotécēnun bēñéquin cainin. Nucèn Papa Diosan nu aín Bēru Ñunshin Upí nubē 'inun 'inancē 'ain cananuna 'unanin, an ca asérabi camabi aín bana quicēsabi oquin nu 'imiti 'icē quixun. Usaquin 'unánquin cananuna nun aín bēchicē 'aish aín nētēnu bētsi namíñu 'iti cainin. ²⁴Nux Cristomi catamēti ainan 'aish abē nētētimoí tsónun iémiquin ca Nucèn Papa Diosan uisoquin cara nu 'imiti 'icē quixun isnuxun cañnun nu iémiacēxa. Nua camabi an cacēsabi oquin 'imicē 'ixun cananuna, bētsi cananuna 'iti 'ai quixun sinánquin cañtsianxma. ²⁵Usa 'aínbi cananuna usaquin nu 'imicēma pain 'ixun usai 'iti cainin. Cananuna —bētsi cana 'iti 'ai —quixun sinánquinbi uisa caranuna 'iti 'ai quixun 'unánquinmabi a isnuxun —asérabi ca usai 'iti 'icē —quixun cuēñquin cainin.

²⁶Uisa caranuna 'iti 'ai quixun isnuxun cainia ca Nucèn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí an nuxnu tēmēraíabi nu 'aquinia. An nu 'aquinun quixun caquinbi cananuna uisaquin cai carana Nucèn Papa Diosbē banati 'ai quixun upí oquin 'unaniman. Usa 'aínbi ca Nucèn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí anbí nu Nucèn Papa Dios ñucáxunia. Usoquin nu 'aquinquin ca nun nu a Nucèn Papa Dios ñucácēma banacama a nu ñucáxunia. ²⁷An ca Nucèn Papa Dios cuēñcēsabi oquin aín unicama a ñucáxunia. Usa 'ain ca Nucèn Papa Dios, an camabi unín nuítu mēu sináncē ñu 'unáncē, an uisa ñu cara aín Bēru Ñunshin Upitan nu ñucáxunia a cuatia.

Uisai cara ainan 'inun Nucèn Papa Diosan caíscē unicama 'iti 'icē quicē bana

²⁸Cananuna 'unanin, Nucèn Papa Diosan ca uisa ñu cara 'ia abi, ax ami

sináncē unicamaxa an 'aquincēx, upí 'inun mēñoxunia, atúan ax cuēñcēsabi oquin ñu 'amainun. A unicama ax cuēñcēsabi oquin ainan 'inun sinánmicē 'ixun ca Nucèn Papa Diosan usoquin 'aia. ²⁹Uí unicama cara ainan 'iti 'icē quixun 'unánquin ca Nucèn Papa Diosan aín Bēchicēñēxa aín unicaman cushi 'inun atux aín Bēchicē 'icēsaribiti 'inun mēñocēxa. ³⁰Uicamax cara usai ainan 'iti 'icē quixun 'unánquin ca Nucèn Papa Diosan acama an sinánmicēxa ami catamētia atun 'uchacama tērēñquin ainan 'imiáxa. 'Imiquin ca atux aín nētēnu abē 'iti 'imiáxa.

³¹¿A ñucama sinánquin cananuna 'unanin, Nucèn Papa Diosan bēruáncē 'icē ca an éncēma 'icē uñbí uisashi cara oquinbi a nubē énanamima. ³²An ca —'ēñ Bēchicē ca bamatima 'icē —quiquinma nun 'uchacama cupía bamanun éñē nētēnu aín Bēchicē xuacēxa. Usa 'ixun ca aín Bēchicē cupíñu nux upitax tsónun nu 'imianan anun nu upitax tsóti ñucamaribi nu 'inánti 'icēñ. ³³¿An ainan 'inun caíscē unicamaxa an iscēx upí 'ain cara uin Nucèn Papa Dios —min unix ca 'uchaxa —quixun cati 'ic? Usaquin cacēxunbia an —ax ca 'uchañuma 'icē —quixun cati ca Nucèn Papa Dios 'icēñ. ³⁴¿Uin cara nu 'uchoti 'ic? Cristo bamacēbia Nucèn Papa Diosan baísqumicē, an ca aín nētēnu abē 'Apu 'aish aín mēqueu 'ixun, nu Nucèn Papa Dios ñucáxunia. Ñucáxuncē 'ixun ca an asérabi nu 'uchotima 'icēñ. ³⁵¿Uinu 'icē unín cara Cristocēñun nu énananmiti 'ic? Ca 'atima 'icēñ. Nuxnu tēmēranan masá nuituanan bētsi unín bētsi bētsi ocē 'ianan 'acēñuma 'ianan chupañuma 'ianan bamatisa 'ianan unín 'aisa tancē 'iti, a ñucamanribi ca Cristocēñun nu énananmitima 'icēñ. ³⁶Ésai ca Nucèn Papa Diosan bana cuēñēo quia:

Nuxnu minan 'icë ca unin numi
nishquin nuibaquinma nu bëtsi
bëtsi oia. 'Aracacë ñuinacama
'anuxun 'acësa oquin ca nu 'aisa
tanquin bëtsi bëtsi oia.

³⁷Usa ñu 'icëbëtanbia Cristonën nu
nuibaquin cushiocëx cananuna ami
catamëti ënïma amiira cushiin, tëmëra-
cëma pain 'aishnu 'icësamairai. ³⁸Usa
'ain cana aséribi 'unanin, Nucën Papa
Dioscëñun an nu ënananmiti ñu ca
'aïma 'icën. Nux bamati 'imainun nun
tsóti 'imainun ángelcama 'imainun
ñunshin 'atimacama 'imainun uisa cushi
cara, acama 'imainun axa bëri uisai cara
'icë uisa ñucama cara, 'imainun axa
uisai cara 'iti, a ñucamanbi ca Nucën
Papa Dioscëñun nu ënananmitima 'icën.
³⁹Ñunshin 'atimanën 'apucama
'imainun, uisa ñunshin cara, acama
'imainun ënë nëtënu 'icë 'apucamaribi
'imainun axa naí manámi 'icëcama
'imainun axa naí meu 'icëcamaribi,
'imainun uisa ñucama cara Nucën Papa
Diosan unio 'icë, acamanbi ca Nucën
Papa Dioscëñun nu ënananmitima 'icën.
Uisaira oquin cara an nu nuibatia
quixun ca Nucën Papa Diosan Jesucristo
ënë menu xuquin nu ismiacëxa.

Israelnën rëbúnqui ainan 'inun Nucën Papa Diosan caísa

9 ¹Cristonan 'ixun cana cëmëquinma
ënë banaribi mitsu cain. Nucën
Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ë
'unánmicëxun cana 'ën nuitu mëu
'unanin, 'ën mitsu bëri caisa tancë bana
ënëx ca aséribi 'icë quixun. ²Ësaquin
cana mitsu cain, judíos unibu 'ën
aintsicama Jesucristonanma 'icë, imébi
nëténbi sinani cana 'aisamaira masá
nuitutin. ³Usai 'iti 'aïnbi atúxa Cristonan
'inun 'ëx ainanma 'aish Nucën Papa
Diosan uisa cara oti 'icë usoquin 'acé
'iisa cana tanin. ⁴Ën aintsicama judíos

unibu atux ca 'ésaribi Israelnën
rëbúnqui 'icën. Israelnën rëbúnqui,
judíos unicama, ca Nucën Papa Diosan
aín uni 'inun caíscacëxa. Caístancëxun
ca, aséribi ca ax Dios 'icë quixun
'unánun, Israel unicama aín cushi
ismianan aín pëcacë aribi ismiacëxa. An
ca atu ainan 'imiquin atúan uisai cara
ainan 'aish 'iti 'icë quixun 'unánun aín
banacama Moisés cuëñëomiacëxa.
Cuëñëomiquin ca anuxun a rabiti xubu
'atancëxun cara uisoquin a rabiti 'icë
quixun canan uisaira oquin cara an atu
bëruanti 'icë quixun cacëxa. ⁵Israel
unicamax ca Abraham 'imainun Isaac
'imainun Jacob, Israelribi cacë, acaman
rëbúnqui 'icën. Uni 'aish ca Cristonën
'unánpararibi Israelnën rëbúnqui
'iacëxa. Ax Diosribi 'aish ca camabi uni,
camabi ñun 'ibu 'ianan ángelcaman
'iburibi 'icën. A ca camabi unin xëñibua
'aïnbi rabiti 'icën. Usai ca 'iti 'icën.

⁶Israelnën rëbúnqui judíos unicama
camáxira Nucën Papa Diosnanma 'aïnbi
cananuna sinántima 'ain, Nucën Papa
Diosan ca aín quicësabi oquin Israel
unicama ainan 'imiama 'icë quixun.
Israelnën rëbúnqui 'aishbi ca axa Nucën
Papa Diosmi sináncëmacamax aséribi
Nucën Papa Diosnanma 'icën. ⁷Nucën
Papa Diosan ca Abraham cacëxa: “Min
bëhicicë Isaac aín rëbúnquishi ca aséribi
min rëbúnqui 'aish 'ën unibu 'iti 'icë”
quixun. —Min bëhicicë itsi aín rëbúnqui-
camax ca 'ën unibu 'iti 'icë —quixun ca
Nucën Papa Diosan Abraham cáma
'icën. “Isaacnën rëbúnquinëxëshi ca
'ënan 'iti 'icë” quixun ca cacëxa. ⁸Usa
'ain cananuna 'unanin, ui uníxbi ca aín
chaiti cupíshi Nucën Papa Diosan uni
'itima 'icën. Nucën Papa Diosan aín
bana quicësabi oquin usaquin 'imicë
'aish cuni ca uni ainan 'aish aséribi
Abrahamnën rëbúnqui 'ia. ⁹Ënëx ca
Nucën Papa Diosan, Isaac bëchitisama

pain 'icë, Abraham cá bana a 'icën:
 “Achúshi baritia 'icëbëa Sara tuáñu 'ain
 cana minu utécënin”.

¹⁰Ënëribi cananuna sinánti 'ain:
 Rebecanën tuá rabé ax ca nucën rara
 Isaacnëmbia bëchicë 'iacëxa. ¹¹⁻¹³A tuá
 rabé bacëncëma pain 'ixun ñu 'atima 'ati
 'unáncëma 'ianan ñu upí 'ati 'unáncëma
 pain 'ain, ca Nucën Papa Diosan Rebeca
 cacëxa: “A painmi bacëncë tuá an ca
 canitancëxun aín 'anáca ñu 'axunuxun
 'aia” quixun. A tuá rabé aín rëbúnqui
 ñui ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo
 ësairibi quia: “Esaúnën rëbúnqui
 'acësamaira oquin cana Jacobnën
 rëbúnqui nuibatín”. Usaquin sinánquin
 cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan
 ca aín cuëncësabi oquinshi uni ainan
 'inun caisia, aín ñu upí 'acë cupíma.

¹⁴¿Usaquián caíscë cupí caranuna
 —Nucën Papa Diosan ca 'atimaquin
 sinania —quiti 'ain? Cananuna usai
 quitíma 'ain. ¹⁵An ca Moisés ësöquin
 cacëxa: “Axa 'ëx cuëncësabi oi 'ën uni
 'iti unicama a cana 'ënan 'imiti 'ain. A
 'ëx cuëncësabi oquin 'ën nuibati
 unicama a cana nuibati 'ain”. ¹⁶Usa 'ain
 cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan
 ca aín cuëncësabi oquinshi uni nuibaquin
 ainan 'inun caisia. —Ë ca an caísti 'icë
 —quicë cupíma 'imainun a cuëncëminu-
 xun ñu upí 'acë cupíma, aín cuëncësabi
 oquinshi ca Nucën Papa Diosan ainan
 'inun uni caisia. ¹⁷Usaribi oi ca Faraón
 ñui Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai
 quia: “Camabi unían 'ën cushi 'unánun
 cana mi Egipto menu 'icë unicaman 'apu
 'imin. Mixmi 'apu 'icëbëtan 'ën min
 menuxun ñu 'aia chaniaia cuaquin ca
 camabi menu 'icë unin 'ëx cana asérabi
 cushi 'ai quixun 'unánti 'icën”. ¹⁸Nucën
 Papa Diosan ca aín cuëncësabi oquin
 uni raíri nuibaquin ainan 'inun 'imia.
 'Imianan ca uni raíri axa 'aisama 'icë
 usabia 'inun 'imia.

¹⁹Usaquián 'acë cupí sapi camina 'ë
 cati 'ain:

—¿Usa 'ain cara usabi 'inun 'imicë
 'ixunbi uisa cupí Nucën Papa Diosan uni
 'uchoin? ¿Usashia 'inuan 'imicë uni an
 cara usai 'inuan Nucën Papa Diosan
 'imicë a bëtsiotti 'ic? Ca 'atima 'icën.
²⁰Mitsúnmi 'ë usaquin cacëxunbi cana
 mitsu cain, ¿Mitsux unishi 'aishbi
 caramina Nucën Papa Diosbë cuëbica-
 nánti 'ain? ¿Ñutë banati 'unan 'ixun
 cara —¿uisotti caramina ësöquin 'ë 'ai?
 —quixun an 'acë xanu cati 'ic? Ca
 catíma 'icën. ²¹An ñutë ocë xanu an ca
 ax cuëncësabi oquin ñutë 'ati 'icën. 'Aisa
 tanquin ca bëtsi ñutë anun ñu xëati 'ati
 'icën. 'Anan ca a mapúbí bëtsi ñutëribi
 anun ñu 'aruti 'ati 'icën.

²²Nucën Papa Diosanribi ca aín
 cuëncësabi oquin 'aia. Unin ñu 'aisama
 'ati ca ax cuëncësabi quixuan camabi
 unin 'unánun ca Nucën Papa Diosan an
 'aisama ñu 'acë uni uisoquin cara 'ati
 'icë usoquin 'ati 'ixunbi caínpainia.
²³Caínpainquin ca uisaira oquin cara an
 'atima ñu 'acë 'icëbi uni nuibaquin aín
 sinan upí 'imiti 'icë quixun camabi unin
 'unánun, ainan 'inun caísa 'ixun nu
 usaquin 'imia. ²⁴Raírinëxa judíos uni
 'imainun raírinëxribi judíosma uni 'icëbi
 ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun nu
 'imiáxa. ²⁵Usoquinribi ca an aín uni,
 Oseas cacë, a ësöquin aín bana cuënëo-
 miacëxa:

Axa bërámá 'ën unima 'iá unibi cana
 —mitsux camina 'ën unibu 'ai
 —quixun cati 'ain. 'Énanma 'icë
 nuibámá 'ixunbi cana —mitsux
 camina 'ën nuibacë uni 'ai
 —quixun cati 'ain. ²⁶Anuxuan
 —mitsux camina 'ën unima 'ai
 —quixun cá anuxunbi ca Nucën
 Papa Dios, axa bamatimoi tsócë,
 an —mitsux camina asérabi 'ën
 bëchicë 'ai —quixun uni cati 'icën.

²⁷Isaíasnënríbi ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun judíos unibu ñuiquin ësaquin cacëxa: “Israelnën rëbúnqui 'aisamaira, parúnppa cuëbí 'icë masisa, 'aíshbi ca acama 'itsamanëxëshi asérami Nucën Papa Diosnan 'inux iéti 'icën. ²⁸Anúan usaquin 'ati nëtë ucëbëtan ca Nucën 'Ibu Diosan ënë menuxun unin 'acë ñucama istancëxun bënëquinshi camabi aín quíásabi oquin 'ati 'icën”. ²⁹Ësairíbi ca Isaíasnën cuënëo bana quia:

Nucën 'Ibu Dios, ax 'Apuira 'ixun,
Israelnën rëbúnquicama aín raíri
iémicëma 'ain cananuna Sodoma
'imainun Gomorra anu 'icë
unicama 'íasaríbiti camáxbi 'aíma
'itsían.

Judíos unicamaxa Jesucristomi catamëcëma bana

³⁰¿Usa 'ain caranuna uisai quiti 'ain? Cananuna quiti 'ain, judíosma unibunën ca, judíos unibu ca usai 'iti 'icë quicë bana 'unáncëma 'ixun Nucën Papa Diosan aín nuitu upí isnun a bana 'ati sinánma 'icën. Sinánma 'icëbi ca aín 'uchacama tërénun Jesucristomi catamëcë cupíshi Nucën Papa Diosan aín nuitu upí isia. ³¹Judíosma unibu usa 'aínbi ca, judíos unibunëx ca aín nuitu upí 'icë quixuan Nucën Papa Diosan isnun Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'aquinbi a banacama quicësabi oquínra 'acëma 'icën. ³²Nucën Papa Diosan ca aín cuëncësabi oquin 'anun 'ë 'aquinti 'icë quixun sinani ami catamëquinma —'ënbí ñu upí 'aia ca 'ë upí isia —quixun sináncë cupí ca Nucën Papa Diosan atu upí isáma 'icën. Judíos unibunën ca —Nucën Papa Diosan ca Cristo ënë menu xuti 'icë —quixun 'unánquinbi —ami catamëtishi ca unicama Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'iti 'icë quixun sinántisama tanxa. Bain cuanía uni bai nëbétsi racacë

maxáxmi tatíqui chacacë usaríbi ca usa uni 'icën. A maxáxa ca Cristo 'icën. Judíos unicamax Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'iti 'aíshbi ca Cristomi sinántisama tancë cupí ax cuëncësabi oi 'ima. ³³Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca maxax ñuicësa oquin Cristo ñui ëesai quia:

Camina 'unánti 'ain, 'ën cana Sión
cacë ëmanua, maxax achúshi
'inun mëñoín. Ami ca uni
raírinëx tatíquianan maxax cha
'ain chacati nipacëti 'icën. Usa
'aínbi ca axa ami catamëcë unica-
man 'unánti 'icën, an ca asérami
ax quicësabi oquin atu 'aquinia
quixun.

10 ¹Ën xucéantu, ësaquin cana mitsu cain, Israel uni judíos unicama Cristomi catamëtia ainan 'inun iémiti cuëenquin cana Nucën Papa Dios ñucáxunin. ²Cana mitsu cain, atun ca asérami Nucën Papa Dios cuënmisa tania. Usa 'ixunbi ca uisoquin cara atun a cuënmíti 'icë quixun 'unaníma. ³Uisai cara unicama Nucën Papa Diosan iscëx upí 'iti 'icë quixun ca 'unánma 'icën. —'Ënbi Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'acë cupíshi ca an 'ën nuitu upí isia —quixun sinani ca Nucën Papa Dios cuëncësabi oi Cristomi catamëti sinántisama tanxa. ⁴Cristonëxa ucëbëtan judíos unibunën asérami ami catamëti 'unánun quixun ca Nucën Papa Diosan aín bana Moisés cuënëomiacëxa. Uí unicamax cara Cristomi catamëtia a ca Nucën Papa Diosan upí isanan ainan 'ímia quixuan 'unánun ca a bana judíos unibu 'ináncëxa. Usa 'aínbi ca ax ucëbë judíos unicama ami sinántisama tanxa. ⁵An usai ca uni 'iti 'icë quicë bana 'acë cupí Nucën Papa Diosan a 'uchañuma isti sináncë uni, a ñuiquin ca Moisésnën ësaquin cuënëocëxa: “Nucën Papa Diosbë upí 'inux Moisésnën cuënëo bana

quicēsabi oi 'iti sináncē unin ca asérabi a banacama quicēsabi oquin 'ati 'icēn".
⁶Usa 'aínbi ca unin ami catamētia ca Nucēn Papa Diosan uní upí isia quixun 'unánan Cristo ca uti 'icē quixun 'unánun aín bana cuēñēo ěsai quia: "Min nuitu mēu sinani camina quitima 'ain, ¿Uix cara naínu cuanti 'ic?" Cristo ěñē nētēnu bēnux. ⁷Ěsairibi ca quia: "Min nuitu mēu sinani camina quitima 'ain, ¿Uix cara anua uni bamacē 'icē anu cuanti 'ic?" anua Cristo bēnux. ⁸Usai quianan ca ěsairibi quia: "A bana Cristo ñui quicē, a ñuia camina cuatin. A ñui camina banain. Min nuitu mēu camina a bana sinanin". Usai quicē 'imainun cananuna nunribi Cristomi catamēti ñuia quicē bana unicama ñuixunin. ⁹A bana ca ěsai quia:

—Jesús ca 'ēn 'Ibu 'icē —quianan bamacēbi ca Nucēn Papa Diosan a baísqumiácēxa quixun min nuitunēn sinania ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun mi iémiti 'icēn. ¹⁰Nun nuitu mēu, asérabi ca nun 'ucha tērēnti 'icē quixun sinani Jesucristomi catamētia, ca Nucēn Papa Diosan nun 'ucha tērēnquin nu upí isia. Usoquin an iscēxnu —Jesucristo ax ca asérabi 'ēn 'Ibu 'icē —quia ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun nu iémia.

¹¹Cristo ñuiquian Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo ca ěsairibi quia: "Axa ami catamēcē unicaman ca, an ca ax quicēsabi oquin 'ē 'aquinia quixun 'unania". ¹²Judíos unicama 'imainun judíosma unicamaribi 'imainun uisa uni cara, axbi ca Cristomi catamēti ainan 'ia. Cristo ax ca camabi uní axa ami catamēcē aín 'Ibu 'icēn. Usa 'ixun ca an ñucácē unicama upí oquin 'aquianan ax cuēñcēsamaira oquin ñu 'inania. ¹³Nucēn 'Ibu Diosan bana cuēñēo ca quia: "Uin cara an iéminun ñucatia a ca Nucēn 'Ibu Diosan ainan 'inun iémiti 'icēn". ¹⁴¿Usa 'aínbi cara an Nucēn 'Ibu

Diosan ca a iémiti 'icē quixun sináncēma unin a ñucáti 'ic? Ca ñucátima 'icēn. ¿Uisaxun cara uni itsin ñuia cuacēma 'ixun, Nucēn 'Ibu Diosan ca 'ē iémiti 'icē quixun sinánti 'ic? Ca sinántima 'icēn. ¿Uisaxun cara uni itsin ñuixuncēxunma cuati 'ic? Ca cuatima 'icēn. ¹⁵¿Uisaxun cara unin uni itsin xucēma 'ixun uni raíri bana ñuixunti 'ic? Ca 'atima 'icēn. An aín bana ñuixuncē unicama ñui ca Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo ěsai quia: "Ěn unibunēxa upí bana, —Nucēn Papa Diosan ca aín 'ucha tērēnquin abēa upí 'inun uni 'imia —quicē, a ñui aia unin iscēx ca upíira upí 'icēn".

¹⁶A bana cuēñēo 'aínbi ca camabi uníinra a bana sináncēma 'icēn. Ěsai ca Isaiásnēn cuēñēo bana quia: "Camabi uníinrama, 'itsama unínshi ca nun ñuixuncē bana cuaquin —ca asérabi 'icē —quixun sinania". ¹⁷Usa 'ain cananuna 'unanin, uni itsían Cristo sinánquin aín bana ñuixuncēxun ca unin cuatia. Cuaquin ca —a banax ca asérabi 'icē —quixun 'unani Cristomi catamētia.

¹⁸Unicaman cara a bana cuaxa quixun cana sinanin. Camaxunbi ca asérabi cuaxa, ěsai Nucēn Papa Diosan bana quicēsabi oi:

Aín unicamax ca camabi mēnuxun bana ñuixuni cuanxa. Usa 'ain ca camabi menu 'icē unicaman a bana ñuixunia cuaxa.

¹⁹Ěsaquinribi cana sinanin, ¿Judíos unicaman cara a bana Cristo ñuicē cuaquin, uisai quicē cara a bana 'icē quixun 'unánma 'ic? 'Unántsinxunbia judíos unicaman a bana cuaisama tania oquin ca Nucēn Papa Diosan judíos unibu caquin, Moisés ěsaquin cuēñēo-miacēxa:

Judíosma unibunēxa mitsun aintsima 'icēbi 'ēn 'ēnan 'imicēbē camina mitsux nutsí nishti 'ain.

Mitsúnmi a —sinánñuma ca
—quixun ñuicè unicama 'ën 'ënan
'imicëbë camina mitsux 'ëmi
nishti 'ain.

²⁰Nucën Papa Diosan ca —judfosma
unibunëx ca 'ëmi sinánti 'icé —quixun
'unánquin Isaías ësaquin cuënëomia-
cëxa:

Ax 'ëmi sinánma uníbi ca 'ë
'unánxa. 'Ënan 'inuxuan an 'ë
ñucáma unibi cana 'ëmi catamë
nun sinánmian.

²¹Usai judfosma unibu ñui quianan ca
Isaías judfós unibu ñuiribi ëesai quiacëxa,
Nucën Papa Dios quicësabi oi: 'Ën bana
cuaisama tanan 'ëmi sinántisama taniabi
cana judfós unibu ënquinma —'ën mitsu
'aquinun camina 'ëmi sinánti 'ai
—quixun can. Cacëxibi ca 'ën bana
cuaisama tani 'ëmi sinántisama tanxa”.

Judfós unicama raíri Nucën Papa Diosnan 'iti

11 ¹Usa 'ain cana sinanín, ¿judfós
unibu cara Nucën Papa Diosan
aín bana cuaisama tania oquin ëanxa?
quixun. Usama ca. 'Ëxribi judfo uni,
Abrahamnën xutan bëhicicë, Benjamín,
aín rëbúnqui 'icëbi ca Nucën Papa
Diosan 'ë manuquinma upí oquin
sinánxunia. Usa 'ain cana 'unanín, an ca
judfós unicama ëncëma 'icé quixun.
²Bërámá ca Israelnën rëbúnqui judfós
unibu ainan 'inun Nucën Papa Diosan
caísacëxa. Usaqin 'á 'ixun ca a unicama
—'ën unima ca —quiax ami manúcëma
'icën. Nucën Papa Diosan bana cuënëo
isquín camina 'unanín, Nucën Papa
Diosbë banai ca Elías Israel unibumi
manani ëesai quiacëxa: ³“Ën 'Ibu Dios,
axa mimi sináncëma unicaman ca an
min bana ñuixuncë unicama cëñuaxa.
Cëñuanan ca mi rabisama tanquin
anuxun mi rabiquín ñuina xaroti
acamaribi masóxa. 'Ëishi ca 'acëma

'icën. Usa 'ixunbi ca 'ëribi 'aisa tania”.

⁴Usaquian cacëxunbi ca Nucën Papa
Diosan Elías cacëxa: “Mishima, siete mil
uníxribi ca 'ën bërúancëx 'ëmi sinania.
Baal ax isa dios 'icé quixuan uni
raírinën rabíabi ca atun a rabicëma 'icé”
—quixun. ⁵Usaía bërámá uni 'íasaribiti
ca bëríribi judfós unicama aín patsan
Nucën Papa Diosmi sináncëma 'aínbi
raírinëx ainan 'inún caíscë 'aish Nucën
Papa Diosmi sinania. ⁶A caíscëcama a
ca atun ñu upí 'acé cupíma, nuibaquin-
shi Nucën Papa Diosan ainan 'inun
caísaxa. Atun ñu 'acé cupía ainan 'inun
caíscë 'aish ca acamax nuibaquinshia an
caíscë 'itsíanma.

⁷Usa 'ain ca ëesai 'iäxa: Judfós
unibunëxa abë upí 'iisa taníbi ax
quicësabi oi 'i Jesucristomi catamëcëma
'aish abë upíma 'aínbi ca raírinëxëshi
Nucën Papa Diosan sinánmicëx Jesucris-
tomi catamëcë 'aish abë upí 'ia. Judfós
unicama aín patsanëxa ami sinántisama
tania oquin ca Nucën Papa Diosan atux
cuëncësa oía 'inun ëanxa. ⁸Nucën Papa
Diosan bana cuënëo ëesai quicësabi oi ca
'iäxa: “Usa unicamax ca usabia 'inun
ëncë 'aish Nucën Papa Diosmi sinaníma.
An 'acé ñu isquinbi uisáíra cara aín
cushi 'icé quixun sináncëma 'aish ca
bëxuñu unisa 'icën. Aín pabitan aín
bana cuaquinbi a bana quicësa oquin
'aisama tancë 'aish ca pabë unisa 'icën,
Nucën Papa Diosan usaía 'inun ëncësabi
oi. Bëri nëténbi ca usai 'ia”. ⁹A
banacama quicësaribi oquin ca Davitan
usa unicama ñuiquin ënë bana cuënëo-
cëxa:

A unicama ca Nucën Papa Diosan
ratuquinshi castícanuxun 'aia.
Usa 'aish ca ñuina, trampanu
—ënë ñun ca 'ë maputi 'icé —qui-
xun 'unanimaishi atsíncësaribi
'inun castícanë 'iti 'icën. Uisáíbi
cana 'itíma 'ai quixun sinani bëtsi

unin pi unun quixun camicëx
cuëenibi ca usai 'iti 'icën. Usai
atux 'iti cana cuëenin. ¹⁰Bëxunu
unin ca aín bëru upíma 'ixun
uinu cara cuania quixun
'unaníma. Usaribiti ca uni catúbu-
cë ax aín caxu 'aisama 'ain
tëmëraia. Usaribitia a unicama 'iti
cana cuëenin.

Usaquin ca Davitan cuëenëocëxa.

Judíosma unicama Nucën Papa Diosnan 'iti

¹¹Usa 'ain cana sinanin, ¿aín 'ucha
cupí cara Nucën Papa Diosan judíos
unicamaira xënbua 'aínbia aín unima
'inun éanxa? —quixun. Usama ca.
Judíos unibu ami sináncëma 'ain ca
Nucën Papa Diosan judíosma unibu ami
sinánun sinánmia. Judíosma unibunëxa
'ëmi sinania isi ca judíos uniburibi
usaribiti 'ëmi sinánti 'icë quixun
sinánquin ca Nucën Papa Diosan
judíosma unibu ami sinánun sinánmia.
¹²Judíos unicamaxa Cristomi
catamëcëma 'aish Nucën Papa
Diosnanma 'ain ca judíosma unicamax
Cristomi catamëti Nucën Papa Diosnan
'ia. A isi ca Nucën Papa Dios cuëenia.
Usai cuëencësamaira oi ca judíos
uniburibi asérabi Cristomi catamëtia isi
cuëenti 'icën.

¹³Anu 'icë judíosma unicama, cana
mitsu cain, 'ën judíosma unicama aín
bana ñuixunun Jesucristonën cacë 'ixun
cana usaquin chiquíshquinma
cuëenquin 'ain. ¹⁴Ën bana ñuixuncëxun
judíosma unibunën cuatia isía 'ën aintsi
judíos unicamaxribi Cristomi catamëti
iëti cana cuëenin. ¹⁵Judíos unibunëx
Cristomi catamëcëma 'aish Nucën Papa
Diosnanma 'ain ca judíosma unibu
Cristomi catamëti Nucën Papa Diosnan
'ia. Usa 'aínbí ca judíos unicamaxribi
Cristomi catamëcë 'aish, uni bamacë

'aíshbi baísquicësa 'ain, Nucën Papa
Dios cuëeinra cuëenti 'icën. ¹⁶Judíos
unibunën ca aín ñu 'apácë an pain
tancëma aín bimi anuxun a rabiti
xubunu buáncëxa, Nucën Papa Diosan
camabi aín bimi upí isnun quixun.
Usaribi ca i aín tapun upí 'aish camabi
aín pëñáncamaribi upí 'ia. Usa ñu
sinánquin cananuna 'unanin, judíos uni
bëtsix bëtsíxa Nucën Papa Diosmi
sináncë 'ain ca atúxa 'icësaribiti judíos
unicama camáxbi Cristomi catamëtia
Nucën Papa Diosan upí isti 'icën.

¹⁷Ësa ca. I aín pëñan achúshi tëatancë
xun bëtsi i aín pëñan anu téacë anubi
tacáshcacëx ca a i aín tapúnuaxa aín
baca cuancë cupí aín pëñánsabi 'inun
coti 'icën. Usaribi camina mitsux 'ain.
Judíos unicama Nucën Papa Diosan
bana 'unáncë 'aíshbi Cristomi catamëi-
sama tancë 'aish ca i pëñan téacësa
'icën. Usa 'imainun camina mitsux
judíosma uni 'aíshbi Cristomi catamëcë
'aish bëtsi i aín pëñan anua téacë anu
tacáshcacësa 'ain. ¹⁸Usa 'aíshbi camina
rabiti —'ëx cana judíos unicamasamaira
'ai —qui cërútima 'ain. Camina sinánti
'ain, aín tapúnmi cushicë cupí ca in
pëñan cania. Usaribiti cana 'ëx judíosma
'aíshbi, judíos unibu cupí, Cristomi
catamëti Nucën Papa Diosnan 'ain.

¹⁹Usa 'aínbí sapi camina ésaquin
sinanin, —judíos unima 'aíshbi 'ëx ainan
'inun ca Nucën Papa Diosan judíos
unibu ainanma 'inun éanxa —quixun.

²⁰Usa ca. Usa 'aínbí camina 'unánti 'ain,
Jesucristomi catamëcëma cupí ca judíos
unibu ainanma 'ia. Mitsux ami catamëcë
cupíshi camina ainan 'ain. Usa 'ain
camina —'ëx cana judíos unibusamaira
'ai —quiax cërútima 'ain. Judíos unibu
'icësaribiti Jesucristomi catamëcëma
'itin rabanán camina bërúancati 'ain.

²¹Camina 'unánti 'ain, Nucën Papa
Diosan ca ainan 'inun caísa 'ixunbi

judíos unibu ami catamëtiana aín 'ucha téréncema 'ixun judíosma unibu 'aishmi mitsux ami catamécëxunma mitsun 'ucharibi téréntima 'icën.

²²Usa 'ain camina 'unánti 'ain, ax upí 'ixun ca Nucën Papa Diosan unicama nuibaquin upí 'imianan axa aín 'ucha ëni ami catamécëma uni uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën. Usa 'ixun ca mitsúxmi a ëníma ax quicësabi oquin 'ai, ami catamëtia oquin nuibaquin 'aquinia. Usai mitsux 'icësabi camina 'iti 'ain. Usai 'ima camina mitsúxribi judíos unibu 'icësaribiti ainanma 'iti 'ain. ²³Aín raracama 'íasaribiti ami sinántisama taníbia ami sinanatia ca Nucën Papa Diosan asérabi aín uni 'inun judíos uniburibi 'imiti 'icën, judíosma unibu 'imicësaribi oquin. ²⁴Mitsux judíosma uni 'aish aín unima 'ía 'icëbi ainan 'inun 'imicë 'ixun ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun caísa judíos unicama, amia catamëtia, ainan 'inun 'imiti 'icën, i pëñan téacë 'icëbi amiribishi aín raranu tacáshcatëcëncësa 'inun. Usa 'ain ca i itsi téaxun, bëtsi inu tacáshcacësamaira 'inun, aín pëñánbi aín raranu tacáshcatë cëncëx asérabi upíra 'iti 'icën. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan judíos unibu ainan 'itëcënun 'imiti 'icën.

**Asérabia judíos unicama
Jesucristomi catamëti bana**

²⁵Ën xucéantu, mitsux judíosma uni 'ixun —nux cananuna judíos unían 'acësamaira oquin Cristomi catamëquin Nucën Papa Diosan aín unicama 'unánmiti ñu 'unáncë 'ai —quí rabíaxma 'inun quixun cana ësaquin unín 'unáncëma ñu a ñuiquín mitsu cain: Judíosma unibu uicama cara Cristomi catamëti 'icë acamax pain ami catamëtainun ca Nucën Papa Diosan judíos unicama aín patsan Jesucristomi catamécëma 'aish usabi 'inun ëanxa.

²⁶Judíosma unibu ami catamécëbë ca judíos unibunëxribi ami catamëti 'icën, Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quicësabi oi:

An unicama asérabi Nucën Papa Diosnan 'inun iémiti ax ca Siónu 'icë judíos unicama achúshi 'iti 'icën. An ca Jacobnën rëbúnqui judíos unicama ami catamécëxun atun 'ucha téréntin atun nuitu upí 'imiti 'icën. ²⁷Ëmi catamëtia 'ën atun 'uchacama téréncëx ca judíos unibu asérabi 'ënan 'iti 'icën, 'ën cásabi oi.

²⁸Nucën Papa Diosan ca unicamax Cristomi catamëtia ainan 'imiti 'icë quixun sinántisama tancë 'aish ca judíos unibunëx ami nishcësa 'icën, mitsux paínmi judíosma uni 'aishbi ainan 'itámainun. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan atun rara —mitsun rëbúnqui ca 'ënan 'iti 'icë —quixun cá 'ixun a bana manuquinma judíos unibu nuibatia. ²⁹Bërâma judíos unibu —'ënan ca mitsu 'imainun mitsun rëbúnqui 'iti 'icë —quixun Nucën Papa Diosan cá 'ain ca a banacama usabi 'iti 'icën. Nucën Papa Diosan ca —mitsux camina 'ënan 'iti 'ai —quitancëxun bëtsioquin sinántëcënima. ³⁰Mitsux judíosma unibu 'ixun aín bana 'unanima camina Nucën Papa Dios cuëncësoi 'iáma 'ain. Usai 'iáma 'icëbi ca judíos unibu ami sinántisama tancë 'ain Nucën Papa Diosan ainan 'inun mitsu 'imiäxa. ³¹Judíos unima 'aishmi ainanma 'icëbi ca Nucën Papa Diosan mitsu ainan 'imiäxa. Usaribi oquin ca judíos unicama ami sinántisama tania ainanma 'aishbi ami sinania Nucën Papa Diosan ainan 'imiti 'icën. ³²Judíos unibu ainan 'inun caísa 'ixunbi ca Nucën Papa Diosan judíos unibu 'icësaribitia ami catamëtiana judíosma uniburibi ainanma isia. Usaquin 'aquinbi ca an nuibaquin camabi uni Cristomi catamëtía ainan 'inun 'imia.

³³Uiti cushiira cara aín sinan 'icë quixun cananuna 'unántima 'ain. An ca camabi ñu 'unania. An 'unáncëma ñu ca 'aíma 'icën. Uisaira 'ixun cara usoquin ñu 'aia quixun cananuna 'unaniman. ³⁴Ësai ca aín bana cuëñëo quia: "Uinu 'icë unínbi ca Nucën 'Ibu Diosan sinan 'unaníma. Uínbi ca Nucën 'Ibu Dios —ësaquin camina 'ati 'ai —quixun 'unánmima". ^{35,36}Nucën 'Ibu Diosan ca camabi ñu ainan 'iti oquin unioçëxa. Usa 'ain ca aín bana cuëñëo ësairibi quia: "¿An aribi 'inánun quixun sinánquin cara unin Nucën 'Ibu Dios ñu 'inánti 'ic? Ca 'inántima 'icën". A ca aín unicaman xëñibua 'aínbi rabiti 'icën. Usaquin ca 'ati 'icën.

Aín unicamaxa asérami Nucën Papa Dios 'inanmëcë 'iti bana

12 ¹Usa 'ain cana ësaquin mitsu cain, 'ën xucéantu. Nucën Papa Diosan mitsu nuibaquin ainan 'inun caíscë 'ixun camina 'atima ñu 'aquinma asérami ax cuëñcësabi oquinshi 'anan, ainanshi 'iti 'ain. Mitsúxmi usa 'iti ca Nucën Papa Dios cuëñia. ²An ëñë nëtënu 'icë ñuishi sináncë unicaman sináncësa oquin camina sinántima 'ain. Usaquin sinánquinma camina sinanaquin uisairaimi upí 'iti cara Nucën Papa Dios cuëñia, usai 'iti 'unánan an 'aquincëx usai 'iti 'ain.

³Cristo ñuiquin aín bana unicama ñuixunun Nucën Papa Diosan caíscë 'ixun cana mitsu cain, camabi unia Cristomi cushicë 'inun 'aquinun mitsu caíscë 'ixun camina ui unínbi —'ëx cana bëtsi unibëtan sënëñmaira 'iti 'ai —quixun sinántima 'ain. Uisa cara Nucën Papa Diosan mi 'imia, usa 'ixun camina —usaishi cana 'iti 'ai —quixun sinánti 'ain. Sinánñu 'ixun camina rabíquinma —Nucën Papa Diosan a 'anun 'ë 'ináncëxuinshi cana ñu 'ai

—quixun sinánti 'ain. ⁴Ëñëx ca ësa 'icën. Unix ca aín taë, aín mëcën, aín xo, aín bëru, aín pabí acamax 'itsa 'aínbi achúshi unishi 'icën. Unix ca aín taën nitsia, aín mëcën anun ca ñu mëëia, aín bëru anun ca isia. Camabi unin nami ca anúan an bëtsi bëtsi ñu 'ati 'icën. ⁵Usaribiti cananuna nux 'itsa 'aishbi camáxbi Cristonan 'aish ax nubë 'ain achúshi unisa 'ain. An 'amicëxuan bëtsi bëtsi unin bana ñuixunmainun ca rafrinën bëtsi bëtsi ñu 'aia. Usoquin bëtsi bëtsi ñu 'afbi cananuna camáxbi Cristonan 'aish achúshisa 'ain.

⁶Nucën Papa Diosan nu bëtsi bëtsi ñu 'anun caíscë 'ixun cananuna an 'imicësabi oquin upí oquin 'ati 'ain, usoquin nun 'ati ca Nucën Papa Dios cuëñia quixun 'unánquin. An aín bana ñuixunun caíscë 'ixun cananuna an sinánmicësabi oquin aín bana unicama upí oquin ñuixunti 'ain. ⁷Nun uni raíri 'aquinun an 'imicë 'ixun cananuna upí oquin 'aquinti 'ain. Aín bana unicama 'unánminun an 'imicë 'ixun cananuna upí oquin unicama 'unánmiti 'ain. ⁸Axa upí 'inun uni raíri 'ësëñun quixun Nucën Papa Diosan 'imicë 'ixun cananuna upí oquin 'ësëti 'ain. Nun uni raíri ñu 'inánun quixun 'imicë 'ixun cananuna unin nu rabinun quixun sinánquinma cuëñquinshi 'inánti 'ain. Nux unin cushi 'inun 'imicë 'ixun cananuna nun unicama upí 'inun upí oquin bërúanti 'ain. Usoquin 'anun Nucën Papa Diosan 'imicë 'ixun cananuna uni 'aquinsa 'icë cuëñquin upí oquin 'aquinti 'ain.

Usai Jesucristomi catamëti uni iti bana

⁹Mitsux asérami Jesucristomi catamë cë uni 'aish camina paránanima asérami bëtsibë nuibananti 'ain. Ñu 'atima 'ati cuëñquinma usa ñu timai camina Nucën Papa Dios cuëñcësabi oishi 'iti 'ain. ¹⁰Camina bëtsibë bëtsibë

'aquianani nuibananti 'ain, mitsun xucénbè 'icésaribiti. Asamaira 'iisa tanquin 'atimoquinma camina bëtsi uni isquin upí oquin 'aquinti 'ain.

¹¹Nucèn 'Ibu Jesucristo cuëncésabi oquin 'aquin camina ënquinma, chiquíshquinma cuëenquin upí oquin 'ati 'ain.

¹²Nucèn Papa Diosan ca ax quicésabi oquin mitsu 'aquianan abè 'inun mitsu 'imíti 'icè quixun sinani camina chuáma tani cuëni bucuti 'ain. Tëmëraibi camina masá nuituti bënëtima 'ain. Ënima camina Nucèn Papa Diosbè banati 'ain.

¹³Axa Cristomí catamëcè uni ñuñuma 'aish 'aquinsa 'icè camina min ñu raíri 'inánti 'ain. 'Inánan camina axa min xubunu bëbacè uniribi pimianan anua 'uxtiribi 'inánti 'ain.

¹⁴Axa mitsumi nishcè uni a camina ami nishquinma axribi upí 'inúan 'aquinun Nucèn Papa Dios ñucáxunti 'ain. Ami nishquin a 'atimonun quixun caquinma camina axa upí 'inúan 'aquinun Nucèn Papa Dios a uni ñucáxunti 'ain.

¹⁵Axa chuámarua 'aish cuëncè uni abè camina cuëenti 'ain. Axa masá nuituti incè uni a camina abè masá nuituquin nuibati 'ain.

¹⁶Camina bëtsibè bëtsibè nishananíma nuibananishi upíti banati 'ain. Usai 'i camina cërúananima, axa uni itsibëtan sënënmara unibè upí 'aish abè upíti banati 'ain. Rabíquin camina —'ën cana uni itsin 'acésamaira oquin ñu 'unanin —quixun sinántima 'ain.

¹⁷An pañan mimi nishquin 'atimocè xunbi camina uisa uni cara, abi mixribi ami nishquin aribi cupitima 'ain. Mitsun camina usa ñu 'ati ca upí 'icè quixuan camabi unin 'unáncè a ñucamaishi 'ati 'ain. ¹⁸Mitsux camina ax pañan mimi nishcëxma uni raírími nishtima 'ain. Usa

'aish camina atúxa mitsumi nishcëxbi mitsux abè nishanantima 'ain. ¹⁹Ën xucéantu, axa mimi nishcè uni camina mitsúnribi cupitima 'ain, ésaíá Nucèn Papa Diosan bana cuëño quicè cupí: “Uix cara 'uchaia a cana 'enbi usaribi oquin cupiti 'ain”. Usa 'ain camina unin mitsu 'atimocëxunbi, Nucèn Papa Diosainshi ca cupiti 'icè quixun sinánti 'ain. ²⁰Mitsun a cupiima camina ënè bana cuëño ésaí quicésabi oi 'iti 'ain: “Axa mimi nishcè uni 'acëñuma 'icè camina piti 'inánti 'ain. Shimaia camina 'unpax 'inánti 'ain. Usaquinmi 'acëxun ca ax mimi nishtancëxbi rabini sinanaquin upí oquin sinánti 'icën”.

²¹Mitsúxribi 'uchatin rabanan camina mitsu unin 'atimocëxunbi usaribi oquin cupitima 'ain. Usoquinmi nuibacëx ca ax sinanati 'icën.

13 ¹Camabi 'apux ca Nucèn Papa Diosan 'imicè 'icën. An 'imicëma 'apu ca 'aíma 'icën. Usa 'ain camina mitsun 'apucaman bana cuati 'ain. ²Usa 'ain ca an aín 'apu quicësa oquin 'acëma uni an Nucèn Papa Dios quicësa oquinribi 'aima. Usai 'icè uni ax ca Nucèn Papa Diosan bana 'imainun aín 'apúnribi cacësa oquin 'acëma cupí axbi 'uchai castíancè 'iti 'icën. ³An ñu upí 'acé uni ax ca aín 'apumi racuëtíma. An ñu 'atima 'acé uni ax cuni ca aín 'apumi racuëtía, 'è cara uísoti 'icè quixun sinani. 'Apucaman ca an ñu upí 'acé unicama upíoiá. Usa 'ain camina mitsux 'apucamami racuécëma 'iisa tanquin ñu upíshi 'ati 'ain. ⁴Nucèn Papa Diosan ca 'apucaman camabi uníxa upíti buacunuan an ñu 'atima 'acé unicama, uisoquin cara 'ati 'icè usoquin 'anun mëníocëxa. Usa 'aínbi camina ñu 'atima 'acé 'aish 'apumi racuëtí 'ain, uisa cara mi oti 'icè quixun sinani. Nucèn Papa Diosan mëníofabi oquin ca 'apucaman an ñu 'atima 'acé unicama uisa cara oti

'icë usoquin 'aia. ⁵Usa 'ain camina 'apucaman bana cuati 'ain. Mitsu casticanti sinanishi ami racuécë cupíma camina mitsux Cristonan 'ixun ax cuëncësabi oquin mitsun 'apun bana cuati 'ain. ⁶Usaribi oquin sinánquin camina 'apu buánmiti curíqui 'inánti 'ain, 'apun mëníosabi oquin. Usa 'iti oquin ca Nucën Papa Diosan mëníocëxa.

⁷Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin camina 'apu buánmiti curíqui buánmicë 'inun 'inánti 'ain. Mitsun ëmanu 'icë uniribia 'apun anëcë 'ain camina an cacësabi oquin ñu 'ati 'ain, mitsun ëmacamaxa upí 'inun. Mitsun cushibë cuëbicananquinma camina aín bana cuati 'ain. ⁸Uni camina ribíntima 'ain. Usa 'ixun camina a nuibacëma 'aish a ribíncësa 'itin rabanan, uni itsi upí oquinra nuibati 'ain. Aséribi uni nuibacë 'ixun ca unin uni itsi uisabi otima 'icën. ⁹Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ca ësai quía: “Uni itsin xanubë camina 'ítima 'ain. Uni camina 'atima 'ain. Unin ñu camina mëcamatima 'ain. Minanma, bëtsi unin ñu minan 'iti camina cuëéntima 'ain”. Èsai ënë banacama quicë 'aínbi ca bëtsi banaribi axa quicësa oquinra 'ati ax ësai quía: “Mixmi bërúancacësaribi oquin camina min aintsicama nuibanan axa 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain”. Ènë bana quicësa oquin 'aquin camina bëtsi banacamaribi quicësa oquin 'ain. ¹⁰Mitsun aintsicama nuibanan amanu 'icë uniribi nuibacë 'ixun camina uisa unibi 'atimotima 'ain. Usa 'ain camina uni nuibacë 'ixun Nucën Papa Diosan bana camabi quicësabi oquin 'ain.

¹¹Èsoquinribi camina sinánti 'ain, nux ami catamëtabaquin cananuna —Jesucristo ca utëcënti 'icë —quixun 'unáncën. Usaquin 'unan 'ixun cananuna 'unanin, axa utëcënti nëtë ca 'uramatia quixun. Usa 'ain cananuna unían 'uxnëti

pëcaracëbë bësuquin, bari ca uruia quixun sinani bënëtishi aín ñu mëëti 'ai cuancësaribi oquin, Nucën Papa Diosan a 'anun nu 'ináncë ñu 'ati 'ain.

¹²Jesucristo utëcëncëma pan 'ain cananuna imé upí oquin isíma nicësa 'ain. Usa 'aishbi cananuna ax utëcëncë bë abë 'aish xabánu nicësa 'iti 'ain. Usaquin sinani cananuna ñu 'atima 'ati ëni ami cushicë 'aish xabánu nicësa 'iti 'ain. ¹³Ami cushicë 'aish cananuna upitaxëshi niti 'ain. Paénti, paéanx cuëëni sharáti, uni aín xanuma xanu itsibë 'iti, ñunshínquin ñu 'atima 'ati, cuamianani nishananti, unimi nutsiti, a ñucama ënquin cananuna usa ñu 'atima 'ain. ¹⁴Usa ñucama ëni camina Nucën 'Ibu Jesucristonën mitsu usai 'inun quixun sinánmicësabi oi 'iti 'ain. Ènë nëtënu 'icë ñuishi sináncë uni an ñu 'atima 'acësaribi oquin 'ati camina sinántima 'ain.

Axa nubë Jesucristomi catamëcë unicama ñuitima bana

14 ¹Axa Jesucristomi catamëcë unin uisai cara Jesusan uni 'iti 'icë quixun upí oquin 'unáncëma 'icëbi camina mitsubë timétisa tania cuëenquin biti 'ain. Uisai cara Jesusan uni 'iti 'icë qui camina abë cuëbicanántima 'ain. ²Bëtsi bëtsi unin ca uisa ñux cara piti 'icë, a cananuna 'aisa tanquin piti 'ai quixun sinánquin usaquin piia. Bëtsi bëtsi unin ca camabi ñu piti ca asábi 'icë quixun 'unánquinma nami piquinma bëtsi ñuishi piia. ³An camabi ñu picë unin ca bëtsi unían an picë ñu piamoquin ñuitima 'icën. Usaribi oquin ca an camabi ñu picëma uni an bëtsi unían piia isquin ñuiquin —min camina ñu 'atima 'ai —quixun caquinma a uníxribi ca Nucën Papa Diosan 'icë quixun sinánti 'icën. ⁴Mitsux camina bëtsi unin ñu mëëmicë uni a ñui —an ca

'atima ñu 'aia —quitima 'ain. Aín 'ibúinshi ca 'unánti 'icën, cara upí oquin 'aia, cara upí oquin 'aima quixun. Usaribi oi camina mitsux Nucën 'Ibu Diosan uni itsi ñui, —ñu aisama ca 'aia —quitima 'ain. Aín 'Ibúinshi ca 'unánti 'icën. Nucën 'Ibu Diosan ca aín unicama ax cuëncësabi oíshia 'inun 'imiti 'icën.

⁵Ënëx ca ësaribi 'icën. Uni raírinën ca sinánti 'icën, ënë nètëx ca bëtsi nètësamaira 'aish anúan unin Nucën Papa Dios rabiiti 'icë quixun. Sinánmainun ca uni raírinën —camabi nètë ca sënën 'icë —quixun sinánti 'icën. Mitsun bëtsi bëtsi oquin sinanibi camina cuëbicanántima 'ain. Micama achúshi achúshinën camina 'ën uisoquin 'ati cara Nucën Papa Dios cuënti 'icë quixun sinántancëxun usoquinshi 'ati 'ain. ⁶Axa Jesucristomi catamëcë unin ca Jesucristoa cuëñun aín 'ati ñucama 'aia. An —ënë nètëa bëtsi nètësama 'ain cana anun Nucën Papa Dios rabiiti 'ai —quixun sináncë unin ca a nètën ami upiti sinánquin a rabia. Bëtsi unin ca —anun Nucën Papa Dios rabiiti ca camabi nètë sënën 'icë quixun sinánquin usaquin rabia. An camabi piti ñu picë unin ca Nucën Papa Dios —asábi ca —caquin a rabiquin piia. Usaribi oquin ca an bëtsi bëtsi ñu picëma uni anribi bëtsi bëtsi ñuishi piquin Nucën Papa Dios —asábi ca —caquin rabiquin piia.

⁷Usa 'aish cananuna nux bamacëma pain 'aish Nucën 'Ibu Jesucristonan 'ain. 'Ianan cananuna bamatancëxribi ainan 'ain. ⁸Usa 'aish cananuna nux bamacëma pain 'aish Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncësabi oi 'in. 'Ianan cananuna nux anun bamati nètë ucëbë ax cuëncësabi oi abë 'inux bamati 'ain. Nuxnu tsotax 'icësaribiti cananuna bamatancëxribi aín uni 'ain. ⁹Aín unicamax bamacëma 'aish 'ianan bamatancëxribi ainan 'inun ca Cristo

bamaxbi baísquiacëxa. ¹⁰Anúan ax uti nètë sënëncëbëtan ca Cristonën uisai caranuna 'ia, uisa ñu caranuna 'a quixun nu isti 'icën. ¿Usa 'ain caramina uisacasquin Nucën Papa Diosan uni itsíxa miisaribi uni 'aínbi, a ñui manánti 'ain? Camina 'itima 'ain. ¿Uisacasquin caramina a ñuitti 'ain? Camina 'atima 'ain. ¹¹Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ca ësai quia:

Nucën 'Ibu Dios ca quia: 'Ëx bamati-moi tsócë 'icë ca camabi nètënu 'icë unicaman aséribi rabiquin 'ë cati 'icën, mix camina aséribi nun 'Ibu 'ai quixun. Canan ca camabi unían cuanun 'ë rabiquin —mix camina aséribi Dios 'ai —quixun cati 'icën.

¹²Usoxun ca Nucën Papa Diosan nu achúshi achúshi uisa ñucama caranuna 'acën, uisai caranuna 'iacën, acama 'unánquin, uisa cara oti 'icë isti 'icën.

Uni 'uchamitima bana

¹³Usa 'ain cananuna nux Cristonan 'aish raíri ñui —an ca ñu 'aisama 'aia —quixun manántima 'ain. Usai ami manánquinma camina sinánti 'ain, uni raírinëxa —usa ñu piti ca 'aisama 'icë —quixun sinánxbi 'ën piia isquin anribi pi 'uchatin rabanan cana 'ën a ñu pitima 'ain. ¹⁴Nucën 'Ibu Jesúsnan 'ixun cana 'unanin, camabi piti ñu piti ca asábi 'icë quixun. Usa 'aínbi ca a uni —Nucën Papa Diosan sinánëx ca a ñux pitima 'icë —quixun sinánquinbi picë 'aish 'uchati 'icën. ¹⁵Usa 'ain ca axa —'ën usa ñu pi cana 'uchati 'ai —quixun sinánquinbi mitsúnmi 'aia isquin anribi usa ñu pi 'uchacë, ax ca min 'ucha 'iti 'icën. Min a uni nuibacëma 'ixun camina usaquin 'an. Usa 'ain camina mitsun an picëma ñu piquin, anun rabanan Cristo bama 'icëbi, uni 'uchamitima 'ain. ¹⁶Usa 'ain camina mitsúnmi a ñu piia oquian

uni itsin —pitimabi ca a ñu piia
—quixun mitsu ñuitin rabanan —pitima
ca —quixuan an sináncé ñu a pitima
'ain. ¹⁷Aín ñu picé cupíma 'imainun aín
ñu picéma cupíma ca uni Nucén Papa
Diosbè upí 'icén. Aín Bëru Ñunshin
Upitan sinánmicé cupíshi ca unin Nucén
Papa Diosnan 'ixun upí ñu 'anan,
bëtsibè nishananíma nuibananan cuëëni
upí oquin sinani tsotia. ¹⁸Usai 'icé
unicamax ca Cristo cuëëncésabi oquin
'acé 'aish Nucén Papa Diosan iscëx upí
'ianan unínribia iscëx upí 'icén. ¹⁹Usa
uni 'ixun cananuna camáxbia bëtsibè
nuibananan uni raíri nuibaquin 'aquinti
'ain. 'Aquianan cananuna Cristomia
upiti sinánun bëtsibè bëtsibè sinánmia-
nanti 'ain.

²⁰Usa 'ain camina a Nucén Papa
Diosan ainan 'imicé uni a mitsun ñu
picé cupía 'uchanun 'imitima 'ain.
Asérábi camabi ñu piti asábi 'ainbi ca,
mitsúnmi a ñu piia isía bëtsi uni 'uchati
ñu a piti 'aisama 'icén. ²¹—Usaquin ñu
'ati ca 'aisama 'icé —quixun sinánquinbi
usa ñu 'ai ca uni 'uchanan Cristomi
cushicéma 'ia. Usa 'ain camina nami
piti, ñu xéati, uisa ñu 'ati cara, a mitsun
'aia isía uni itsi 'uchati rabanan usa ñu
'atima 'ain. Usaquinmi 'atima ca Nucén
Papa Dios cuëënia. ²²A picéma 'ixunbi a
pífa bëtsi uni 'uchati rabanan camina an
picéma ñu pitima 'ain. Usa 'ixunbi
camina min —usa ñu piti ca 'uchama
'icé —quixun min 'acésabi oquin sinánti
'ain, usoquin sinánti ca Nucén Papa
Diosan iscëx asábi 'icé quixun
'unánquin. Uí unin cara ñu 'aquin, —'ën
ësa ñu 'ati ca asábi 'icén, 'ën ësaquin 'ati
ca Nucén Papa Dios cuëënia —quixun
'unania ax ca chuámarua tani cuëënia.
²³Usa 'ainbi ca a uni —ësa ñu 'ati sapi
ca Nucén Papa Diosan iscëx asábima 'icé
—quixun sinánquinbi a ñu 'ai 'uchaia.
Usaribiti ca an ñu piquin —ësa ñu piti

sapi ca Nucén Papa Diosan iscëx 'aisama
'icé —quixun sinánquinbi picé uni ax
'uchaia.

Jesucristomi upiti sinánun uni raíri 'aquinti bana

15 ¹Bëtsi bëtsi ñu 'ati ca asábi 'icé
quixun nun 'unáncé 'ixunbi
cananuna uni itsían, usa ñu 'ati ca Nucén
Papa Dios cuëënimá quixun sináncé cupí
a ñu 'aisa tanquinbi 'atima 'ain.
²Cananuna nun 'unáncé unicamabé upí
'ianan axribia upiti Cristomi catamëti ami
cushinun 'aquinti 'ain. ³Usaribi ca Cristo
'iacëxa. Ax cuëëncësa oi 'iti sinanima ca
aín Papa Dios cuëëncésabi oíshi 'iacëxa.
Nucén Papa Diosan bana quicësa oía aín
Papabé banaí Jesucristo ësaí quicé ax ca
asérábi 'icén: “Mímia 'atimati banaa
usaribiti ca unicama 'ëmiribi 'atimati
banaxa”. ⁴Cananuna 'unánti 'ain, Nucén
Papa Diosan ca nunribinu a 'unánti oquin
aín bana aín unicama cuëëniomiacëxa.
Usa 'ain cananuna a banacama cupí
'unánti 'ain, nux Cristomi cushicé 'icé ca
tëmëraquinbi ëníma ami catamënun
'imianan, uisa ñu cara 'icëbëtanbi nu
bëruánquin 'aquianan, aín nëtënu abë
'inun Nucén Papa Diosan nu 'imia quixun.
⁵Nucén Papa Dios, an aín unicama
tëmëraquinbi ëníma ami catamënun
'imianan uisa ñu cara 'icëbëtanbi atu
bëruánquin 'aquincé, an Cristo Jesús
cuëëncésabi oquin mitsu bëtsibè nishana-
níma nuibananquin, bëtsin sináncésaribi
oquin sinánun 'aquinti cana cuëënin.
⁶Usai 'iquinmi mitsun, camáxbi
cuëënquin bëtsin sináncësa oquin
sinánquin Nucén Papa Dios, Nucén 'Ibu
Jesucristonën Papa, a rabiti cana cuëënin.

Judíosma unicaman Jesucristomi catamëti bana cua

⁷Cristonën nu ainan 'inun bicé 'ixun
cananuna a sinánquin nunribi axa ami

catamécë raíri uniribi nubë timétisa tania biti 'ain. Usaquin nun 'ati ca Nucën Papa Dios cuëënia. ⁸Ën cana mitsu cain, Cristo ax ca Nucën Papa Diosan atun raracama cásabi oquin ënë menu judíos unibu 'aquini uacëxa, judíos unicaman Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin 'aia quixun 'unánun. ⁹Judíos unibushima, judíosma unibunëribi Nucën Papa Diosan ca nu nuibaquin 'aquinia quixun 'unánquin a rabinun ca Cristo uacëxa. Judíosma unibunën ca a rabiti 'icë quixun ñui ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quia:

Judíosma unibubëtan cana mi rabiti 'ain. Mi rabi cana cantati 'ain.

¹⁰Ësairibi ca quia:

Judíosma unibu 'aishbi camina mitsux judíos unibubë Nucën Papa Dios rabi cuëënti 'ain.

¹¹Ësairibi ca quia:

Mitsux judíosma unibu 'ixunbi camina Nucën 'Ibu Dios rabiti 'ain. Camabi menu 'icë unicama ca —mix camina cushiira 'ai —quixun caquin a rabiti 'icën.

¹²Nucën Papa Diosan bana Isafásnëribi cuënëo ca ësai quia:

Davitan papa, Isaí cacë, aín rëbúnquin achúshi uax ca 'Apu 'aish judíosma unibunën 'Apuribi 'iti 'icën. An ca nu 'aquinti 'icë quixun sinani ca judíosma unibunëx ami catamëti 'icën.

¹³Nucën Papa Diosan ca nu 'unánmia, an ca nu 'aquianan nux xënbua 'aínbi abë 'itioquin nu 'imia quixun. An mitsu ami catamëti cuëëni chuámarua 'aish bucnun 'imiti cana cuëënin. Mitsux usai 'iquin camina aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun Nucën Papa Diosan ca asérabi ax quicësabi oquin 'aia quixun upí oquin 'unánti 'ain.

¹⁴Ën xucéantu, 'ën cana 'unanin, mitsun camina bëtsibë bëtsibë

nuibanani 'aquiananquin Nucën Papa Diosan bana Cristonën ñuicë a upí oquin 'unanin. 'Unánan camina ami cushicë 'inux raíri unibë 'ësëanánti 'unanin. ¹⁵Usai camina mitsux 'i quixun 'unánquinbi cana mitsúxmi manúti rabanen ënë ñucama upí oquin mitsu cuënëoxunin. Nucën Papa Diosan ca 'ë nuibaquin, ¹⁶aín bana judíosma unibu ñuixunun quixun 'ë cacëxa. Nucën Papa Diosan ca axa Jesucristomi catamécë unicama ainan 'inun iémia quixun judíosma uniburibi 'unánminun ca an 'ë 'imiacëxa. Nucën Papa Diosan 'ë usaquin 'anun casabi oquin cana judíosma unicama, mitsuribi a bana ñuixunin, aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxunmi upíti ami catamëquin a rabinun.

¹⁷Cristo Jesúsñën cushiocëxun cana Nucën Papa Diosan casabi oquin judíosma unibu bana ñuixuan quixun sinani cana cuëënin. ¹⁸Judíosma unibunën Nucën Papa Diosan bana cuati ami catamënun ca Cristonën 'ë a banacama ñuixunun 'aquianxa. An usaquin 'acë ñucamaishi cana unicama ñuixunin. 'Ë cushioquin ca Cristonën aín cushínbi 'ën judíosma unibu upí oquin bana ñuixuanan atun aín cushi 'unánun uni itsin 'acëma ñuribi 'anun 'ë 'imiaxa. ¹⁹Aín Bëru Ñunshin Upía 'ëbë 'ain usaquin 'anan cana Jerusalénuxun 'atancëxun anuaxbi cuanquin bëtsi bëtsi me 'abiani cuantancëx cuainacëtancëx Ilírico cacë me, anu bëbaquin, camabi menu 'icë unicama Cristo ñuiquin bana ñuixunquin sënëon. ²⁰A nëtënxun uinu 'icë uninbi Cristo ñuiquin ñuixuncëma, anu bana ñuixuni cuainsa cana tanin. Uni raírinëan ñuixuncë uni a ñuixuntëcëquinma, anuxun unin Jesucristo ñuiquin bana ñuixuncëma nëtë, anu bana ñuixuni cuainsa cana tanin, ²¹Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësabi oía ësai 'inun:

An Cristo ñuiquin bana ñuixunia cuacëma unibunëx ca ami sinánti 'icën. An a ñuicë bana cuacëma unibunën ca a bana cuati 'icën.

Romanu cuantia Pablonën sinan

²²Usaquin an Cristo ñuicë bana cuacëma unibunën cuanun bëtsi bëtsi menu bana ñuixuni cuancë cupí cana mitsu isí cuanti sinanibi cuancëma pain 'ain. ²³Cuanxunma cana anu 'ëx cuancë nëtëcamanuxun bana ñuixunquin sënëón. 'Itsa baritian cana mitsu isi cuainsa tan. ²⁴Usa 'ain cana bërí cuanti sinanin. Cuanx 'itsama nëtëishi mitsubë 'iquiani España nëtënu mitsúnmi 'ë 'aquinmainun cuanti cana sinanin. ²⁵Jerusalénu pan cana axa Jesucristomi catamëcë unicama 'inánti curíqui buani cuanin. ²⁶A curíqui ca Macedonia 'imainun Acaya nëtënuaxa ax Jesucristomi catamëcë unicaman Jerusalénu 'icë ñuñuma unicama a buánmiti timëaxa. ²⁷Judíos unibunën ñuixuncë cupí ca judíosma unibunën Nucën Papa Diosan bana cuacëxa. Usa 'ain ca judíosma unibunën judíos unibu 'aquinti asábi 'icën. Usaquin sinani cuëenquin ca ñuñuma 'aísha ax Jerusalénuax Jesucristomi catamëcë unicaman binun buánmiti atun curíqui mësú 'inánxa. ²⁸A curíquicama buánquin Jerusalénu 'icë unibu 'inánbiani España nëtënu cuanquin cana mitsu isbianti 'ain. ²⁹Cana 'unanin, 'ëx mitsubë 'ain ca Cristonën cushioquin ami sinani cuëënun nu 'imiti 'icën. ³⁰'En xucéantu, 'ëx 'icësaribitimi mitsux Nucën 'Ibu Jesucristonan 'ianan aín Bëru Ñunshin Upitan 'unánmicë 'aish 'ëbë nuibanancë 'icë cana mitsu cain, Cristomi catamëcëma 'ianan Nucën Papa Diosan bana cuacëma 'aish ca 'itsa uni 'ëmi nishia. Usa 'ain camina asérabí ami cushicë 'ixun 'ë Nucën Papa

Dios ñucáxunti 'ain. ³¹Uisabi 'ë oxunma 'anuan Judea nëtënu 'icë axa Jesucristomi catamëcëma unicama sinánminun camina Nucën Papa Dios ñucátí 'ain. Ñucánan camina 'ën Jerusalénu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama 'inánti buáncë curíquia atun cuëenquin binuan sinánminun Nucën Papa Dios ñucátí 'ain. ³²Usaquin ñucácëx Nucën Papa Dios cuëëncëbë cuanxun mitsu isi cana chuámarua tani cuëënti 'ain. Mitsucë-ñuan 'ë Jesucristonën cushiocë 'aish cana ami sinani cuëënti 'ain. ³³Nucën Papa Dios, an aín unicama bënëtíma chuámarua 'inun 'imicë, ax mitsubë 'ixun mitsuribi usaquin 'imiti cana cuëënin. Usai ca 'iti 'icën.

Bëtsi bëtsi uni camina 'ë caxúnti 'ai quixun Pablonën ca

16 ¹Nucën chirabacë, Febe, a ñuiquin cana mitsu cain, ax ca asérabí aín nuitu upí 'icën. An ca Cencrea émanuxun axa Jesucristomi catamëcë xanucama 'aquianxa. ²Usa 'icë camina mitsúxmi Nucën 'Ibu Jesucristonan 'aish bëtsibë bëtsibë 'aquianancë sabi oquin Feberibi upí oquin bixun ax cuëëncësabi oquin 'aquinti 'ain, an 'itsa xanu 'aquianan 'ëribi 'aquincë cupí.

³Priscila 'imainun Aquila, an 'ëbëtan Cristo Jesús ñuiquin bana ñuixuncë, a camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. ⁴Atun ca, —Pablo 'aquini sapi cananuna bamati 'ai —quixun 'unánquinbi 'ë bamati 'icëbi 'aquinquin iémiaxa. Usaquin 'ë 'acé cupí cana —asábi ca —quixun cain. 'Ëinshima ca judíosma unicama a 'ën bana ñuixuncë, acamanribi, Priscilabëtan Aquilanën 'ë 'aquincë cupí, —asábi ca —quixun cai cuëënia. ⁵Axa Jesucristomi catamëcë 'aish Priscila 'imainun Aquilanën xubunu timécëcamaribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. Acama 'imainun camina,

'en nuibacë Epeneto, ax pañan Acaya menuax Cristomi catamëcë, aribi bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. ⁶María an mitsu 'itsa oquin 'aquincë, aribi camina bërúanxa 'inu 'ë caxunti 'ain. ⁷Adrónico 'imainun Junias, 'en aintsi rabé, axa 'ecëñun sipuacë 'icë, a camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. —Atux ca asérabi upí uni rabé 'icë —quixun ca a Jesucristonën bana ñuixunun caiscë unicaman ñuia. 'Ëx Cristomi sináncëma pain 'ain ca atux pain Cristomi sináncëxa.

⁸Amplias axribi Nucën 'Ibu Jesucristo-nan 'aish 'en nuibacë 'icë, a camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. ⁹Urbano an nubëtan Cristo Jesús ñuiquin bana ñuixuncë, a 'imainun Estaquis, 'en nuibacë, aribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. ¹⁰Apeles, camaxunbia asérabi Cristonan 'icë 'unáncancë, a 'imainun Aristóbulonën xubunu 'icëcamaribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. ¹¹'En aintsi Herodión, a 'imainun Narcisonën xubunu 'icëcama, axa Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë, aribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. ¹²Trifena 'imainun Trifosa, a xanu rabé Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë 'ixun tëmëraquinbi ax cuëncësabi oquin 'acë, aribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. Nucën chirabacë Pérsida, a nun sináncë, anribi tëmëraquinbi upí oquin Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncësabi oquin ñu 'acë, aribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. ¹³Rufo, axa asérabi Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncësabi oi 'icë uní, a 'imainun aín tita, a 'enribi titocë, a camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. ¹⁴'Imainun camina Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes 'imainun acamabë 'icëcama axa Jesucristomi catamëcë, acama bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. ¹⁵'Imainun camina Filólogo, Julia, Nereo 'imainun aín

chirabacë, 'imainun Olimpás, 'imainun acamabë 'icëcama axa Jesucristomi catamëcë, acama bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹⁶Jesucristo cupí mitsun nuitu upí 'aish camina bëtsibë bëtsibë nuibanani bërúanx 'inun cananti 'ain. Camabi emanu 'icë axa Cristomi catamëcë unicamax timéxun ca mitsu bërúanxmi 'icánun 'en mitsu canun 'ë caxa.

¹⁷'En xucéantu, cana mitsu cain, bëtsi bëtsi unix Jesucristomi catamëcë 'aish mitsubë timécë 'ixunbi ca an mitsu bana ñuixuncë unin 'unánmicësabi oquin 'aima. Usa unin ca uni raíri bëtsibë bëtsibë cuëbicanánmiquin 'atimaquin sinánun 'imia. Usai 'icë uni abë camina nitima 'ain. Abë camina ënánanti 'ain.

¹⁸Usa unin ca Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncësabi oquin 'aquinma aín cuëncësa oquinshi 'aia. Atux ca an Nucën Papa Diosan bana upí oquin 'unáncëma unicamabë upiti banaibi cëmëia. Usaquin paránquin ca aín bana cuanun uni sinánmia.

¹⁹Camabi unin ca mitsu, asérabi camina mitsux Jesucristo cuëncësabi oi 'i quixun 'unania. Usaquin mitsu ñuicania cuati cana cuëenin. Usa 'ain cana mitsúxmi ñu 'atima 'aquinma ñu upíshi 'anux upí sinánñu 'iti cuëenin.

²⁰Usoquin mitsun 'acëbëtan ca Nucën Papa Dios, an aín unicama chuámarua 'imiti, an ñunshin 'atimanën 'apu mitsu ubíotécënxunma 'anun bënëquinshi ñusmamiti 'icën. Nucën 'Ibu Jesucristonën mitsu nuibaquin 'aquincëx mitsux upí 'iti cana cuëenin.

²¹Timoteo, an 'ëbëtan Cristo ñuiquin bana ñuixuncë, abëtan ca Lucio, Jasón, Sosípater, acamax 'en aintsi 'ixun bërúanxmi 'inun mitsu canun quixun 'ë caxa.

²²'Ëx Tercio 'ixun Pablonën 'amicëxun ënë quirica cuëneoquin cana 'ëxribi

Jesucristonan 'ixun bërúanxmi 'inun mitsu cain.

²³Ëx cana Gayonën xubunu 'in. Ënë xubunu ca axa Jesucristomi catamëcë unicama timëtia. Gayo, anribi Jesucristonan 'ixun ca bërúanxmi 'inun mitsu canun quixun 'ë caxa. Erasto, an ënë ëmanu 'icë curíqui anun uni cupíoti a bërúancë uni, a 'imainun nucën xucën, Cuarto, anribi ca mitsúxmi bërúanx 'inun quixun mitsu canun 'ë caxa.

²⁴Nucën 'Ibu Jesucristonën nuibaquin 'aquincëxmi mitsux chuámarua 'iti cana cuëënin. Usai ca 'iti 'icën.

Pablonëan Nucën Papa Dios rabia bana

²⁵Cananuna Nucën Papa Dios asérabi rabiti 'ain. Mitsux ainan 'aish Jesucristomi catamëtia ca an mitsu upíira upiti ami sinánun mitsu cushiote 'icën. Usoquin ca 'ati 'icë quixun ca aín unicaman mitsu 'unánmiaxa. 'Ënribi

cana usoquin unicama ñuixunin. Ënë mecama uniocëma pain 'ixun ca Nucën Papa Diosan, usai ca Jesucristo 'iti 'icë quixun sináncëxa. A ñucama unin 'unánma 'aínbi ca bërí Jesucristo ucë cupí unin 'unánti 'icën. ²⁶Nucën Papa Diosan sinánmicëxun ca aín unicaman, Cristo ca uti 'icë quixun cuëñöcëxa. Usai ca 'iti 'icë quixun ca Nucën Papa Dios, axa bamatimoi tsöcë, an mëñocëxa. A bana cuëñö 'icëbi ca uisai quicë cara ax 'icë quixun unin 'unánma 'icën. 'Unánma 'aínbi ca bërí camabi nëtënu 'icë unicaman Cristomi catamëquin aín cuëñcësabi oquin 'anuxun 'unánti 'icën. ²⁷Nucën Papa Dios, ainshia camabi ñu 'unáncë, axëshi ca Dios 'icën. A cananuna asérabi cuëñquin nëtétimoquin rabiti 'ain, nux Jesucristo cupí ainan 'ixun. Usoquin cananuna asérabi 'ati 'ain. Ashi, Pablo.